

VISIE GROOT SOLLEVELD

UITWERKING WESTELIJK DEEL VAN ZEE TOT ZWETH, OMGEVING SOLLEVELD,
OCKENBURGH EN MADESTEIN

Nationaal
Park
**Hollandse
Duinen**

FEDDES/OLTHOF

Concept

VISIE GROOT SOLLEVELD

**Uitwerking westelijk deel Van Zee tot Zweth, omgeving Solleveld,
Ockenburgh en Madestein**

STATUS Concept

DATUM 14 juni 2022

OPDRACHTGEVER Gemeente Den Haag & Dunea

DOOR Feddes/Olthof Landschapsarchitecten i.s.m.

Ben Kuipers
Bureau Buiten
Altenburg & Wymenga
Arjen van Reden

LEESWIJZER

Dit rapport bestaat uit drie delen:

DEEL A - URGENTIE

In dit deel van de rapportage staat de **WAAROM** vraag centraal; waarom is er een gezamenlijke visie en aanpak voor dit gebied nodig? Het start met een sfeerimpressie van het gebied, de natuurkwaliteiten en beschrijft dan de ontwikkelingen die spelen en uitdagingen waar het voor staat.

DEEL B - VISIE

In het tweede deel gaan we in op de **HOE** vraag: hoe pakken we het aan? We zetten de visie voor het nieuwe regionale landschapspark uiteen: Groot Solleveld. We lichten het concept toe en benoemen aanknopingspunten voor de verdere versterking en ontwikkeling van het gebied, zoals de verscheidenheid in landschapstypen en een goede balans tussen natuur en recreatie.

DEEL C - BOUWSTENEN (PM)

Het laatste deel - dat de komende maanden zal worden ingevuld - gaat in op de **WAT** vraag: wat is daar voor nodig? In dit hoofdstuk zoomen we in op een drietal gebieden binnen Groot Solleveld, die een belangrijke opstap vormen voor de ontwikkeling van het gebied tot een samenhangend park.

INHOUD

Samenvatting	p. 6
Inleiding	p. 8
I.1 Het gebiedsproces	p. 10
I.2 Op de schouders van	p. 11
Deel A - Urgentie	p. 19
A.1 Een introductie op het plangebied	p. 20
A.2 Kwetsbare natuur	p. 24
A.3 Ontwikkelingen en uitdagingen	p. 26
A.4 Gezamenlijke aanpak en visie	p. 31
Deel B - Visie	p. 35
B.1 Netwerkpark	p. 36
B.2 Aanknopingspunten	p. 37
B.3 Leesbaar landschap	p. 40
B.4 De juiste balans	p. 42
Deel C - Bouwstenen (PM)	p. 49
C.1 Haagweg/Monsterseweg	p. 51
C.2 Parkway van Zee tot Zweth	p. 52
C.3 Sterke regie ontwikkelingen	p. 53
Bronnen	p. 54

SAMENVATTING

Waarom een visie?

Solleveld, Ockenburgh en Madestein zijn verborgen pareltjes aan de stadsrand tussen Den Haag en het Westland. Ingeklemd tussen zee, bebouwing en kassengebied omvat het een ongelofelijke diversiteit aan functies en waarden: van Natura 2000 gebied, drinkwaterwinning, zeewering, waterberging, Rijksmonumenten, lagen aan geschiedenis, badgasten tot sportvelden en kinderen die zich verwonderen over dat ene bijzondere beestje. Solleveld, Ockenburgh en Madestein vormen samen het westelijke gedeelte van 'Van Zee tot Zweth': het strategisch project uit het Uitvoeringsprogramma van Nationaal Park Hollandse Duinen (NPDH). De Gemeente Den Haag en Dunea hebben afgesproken om als burens én besturingspartners van NPDH gezamenlijk op te trekken om dit gebied beter te beschermen en tegelijkertijd meer te ontsluiten. Dat kan alleen samen met gebiedspartners en daarom is de voorliggende concept visie de afgelopen maanden tot stand gekomen tijdens een iteratief proces met de gemeente Westland, Hoogheemraadschap van Delfland, Stichting Zuid-Hollands Landschap en de Stichting tot Behoud van Historische Buitenplaats Ockenburgh.

De partijen hebben geconcludeerd dat deze gebieden enorm waardevol zijn, maar tegelijkertijd zeer versnipperd. Het gebied heeft geen duidelijke

identiteit. Er is een zeer hoge urgentie om deze levendige stadsrandzone met unieke natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden te behouden en versterken, gezien het grote aantal ruimtelijke projecten dat in de directe nabijheid van deze gebieden is gepland. Niets doen is geen optie willen partijen hier een aantrekkelijk woon-werk-klimaat behouden met ruimte voor hoogwaardige natuur, water, recreatie, sport en toerisme. Binnen dit raamwerk kunnen plannen en initiatieven van diverse stakeholders worden benut en ingezet om de ambities van NPDH te realiseren.

Hoe en wat kunnen we realiseren?

De belangen, grondposities en aanwezige functies en waarden vragen om een strategische aanpak. Dat kan door te denken in een netwerkpark: Groot Solleveld. Publieke partijen kunnen hun invloed uitoefenen om een stevig raamwerk van essentiële elementen en structuren als basis te ontwikkelen, door in te zetten op de Haagweg/Monsterseweg en de Parkway van Zee tot Zweth. Binnen dit raamwerk kunnen plannen en initiatieven van diverse stakeholders worden benut en ingezet om de ambities van NPDH te realiseren. De driedelige opbouw van de gebieden in 'duinen en kustgebied', 'strandwal' en 'polder' moet bij zowel het raamwerk als nieuwe ontwikkelingen een uitgangspunt zijn om de identiteit en aanwezige waarden te versterken.

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moet er integraal opdrachtgeverschap zijn vanuit overheden, met daarin serieuze aandacht voor zowel (water) natuur, recreatie, wateropvang, klimaatadaptatie en mobiliteit. Hiermee kunnen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen de kwetsbare kern van Solleveld en Ockenburgh ontlasten en nettowinst toevoegen op het gebied van natuur, water en recreatie. Door het geleidelijk aanbrengen van een nieuwe zonering tussen (water)natuur en recreatie kan de stijgende recreatiedruk opgevangen worden buiten Natura 2000 gebieden en wordt er tegelijkertijd aantrekkelijk recreatief aanbod ontwikkeld dat in een behoefte voorziet. Investerings buiten Natura 2000 in natuur en recreatie zijn essentieel en randvoorwaardelijk voor de toekomstige bescherming en beleving van deze gebieden. Daarmee ontstaat er netto kwaliteitswinst op het gebied van natuur en recreatie.

Wat gaan we doen?

Binnen Groot Solleveld zijn een drietal gebieden aan te wijzen die van groot belang zijn voor het slagen van de visie:

1. De Haagweg/Monsterseweg - onderdeel van het raamwerk - en de binnenduinstrand met de watertoren van Dunea en het landgoed Ockenburgh, een waardevolle natuurkern en tegelijkertijd van belang voor de toegankelijkheid van het gebied;

2. De Parkway van Zee tot Zweth tussen Uithof en Kijkduin - onderdeel van het raamwerk - met daaraan verschillende entrees tot het park, de ecologische verbindingszone van Zee tot Zweth (NNN) en de waterkwaliteit (KRW);

3. De te ontwikkelen woningbouwgebieden van zowel Westland als Den Haag, waar kansen liggen om bij te dragen aan een hoogwaardige, groene en gezonde leefomgeving door een gezamenlijke en integrale aanpak.

In de komende maanden willen de gemeente Den Haag en Dunea samen met gebiedspartners en stakeholders de kansen voor deze gebieden nader verkennen. Hieruit volgt een lijst van realistische en haalbare deelprojecten, inclusief kostenraming.

INLEIDING

**Plangebiet Solleveld,
Ockenburgh, Madestein**

0 0,2 0,4 0,6 0,8 1km N

INLEIDING

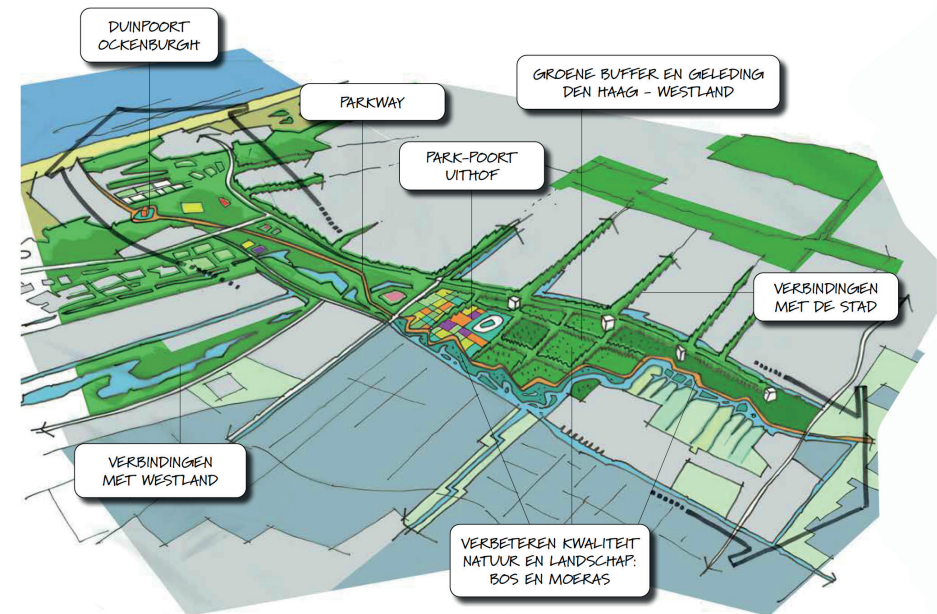
In het uitvoeringsprogramma van Nationaal Park Hollandse Duinen uit 2020 is het project 'Van Zee tot Zweth' opgenomen als één van elf strategische opgaven langs de Zuid-Hollandse kust tussen Hoek van Holland en Noordwijk. De ambitie is om hier op termijn een Nationaal park 'nieuwe stijl' te ontwikkelen met een rijke natuur en een sterke gebiedsidentiteit waarin landschap, natuur en erfgoed beleefbaar worden gemaakt.

Het project 'Van Zee tot Zweth' richt zich op het verbeteren van de verbinding tussen losse gebiedjes in de langgerekte zone tussen Den Haag en Westland. Het doel is een aaneengesloten park met regionale betekenis, waarin natuur- en recreatiegebieden Uithof, Madestein, Ockenburgh, Solleveld en Kijkduin op een integrale wijze zijn samengebracht en verbonden door een groene route (Parkway) van Zee tot Zweth.

Onderdeel van de opgave is het beschermen en ontwikkelen van de natuurwaarden in en rondom Solleveld en Ockenburg. Dit vraagt eveneens om een helder zoneringsplan voor recreatiemogelijkheden, omdat de (recreatieve)druk op het gebied - mede door de groei van het aantal inwoners - fors toeneemt. Verder kunnen door het opheffen van barrières en creëren van verbindingen met de aangrenzende wijken groen en stad beter verbonden worden, waardoor dit bijzondere gebied voor iedereen toegankelijk en beleefbaar wordt.

Gemeente Den Haag en Dunea hebben in september 2020 afgesproken om als burens én besturingspartners in Nationaal Park Hollandse Duinen gezamenlijk op te trekken om de toegankelijkheid van het gebied Solleveld, Ockenburgh, Madestein en omgeving te verbeteren. Samen met stakeholders en belanghebbenden uit het gebied, zoals Gemeente Westland, het Hoogheemraadschap Delfland, Stichting tot Behoud van Historische Buitenplaats Ockenburgh en de

Stichting het Zuid-Hollands Landschap. De eerste uitkomsten van dit gebiedsproces, zoals dat de afgelopen maanden is gevoerd, vormen de basis voor dit rapport. Een beeldend document waarin de nieuwe samenhang tussen recreatief gebruik, natuurontwikkeling en de cultuurhistorische betekenis van het gebied in het licht van de urgente opgaven, zoals herstel van de biodiversiteit maar ook verstedelijking, zijn samengebracht.

Vogelvlucht strategieproject 'Van Zee tot Zweth' tussen de kust en Midden-Delfland - Uitvoeringsprogramma Nationaal Park Hollandse Duinen

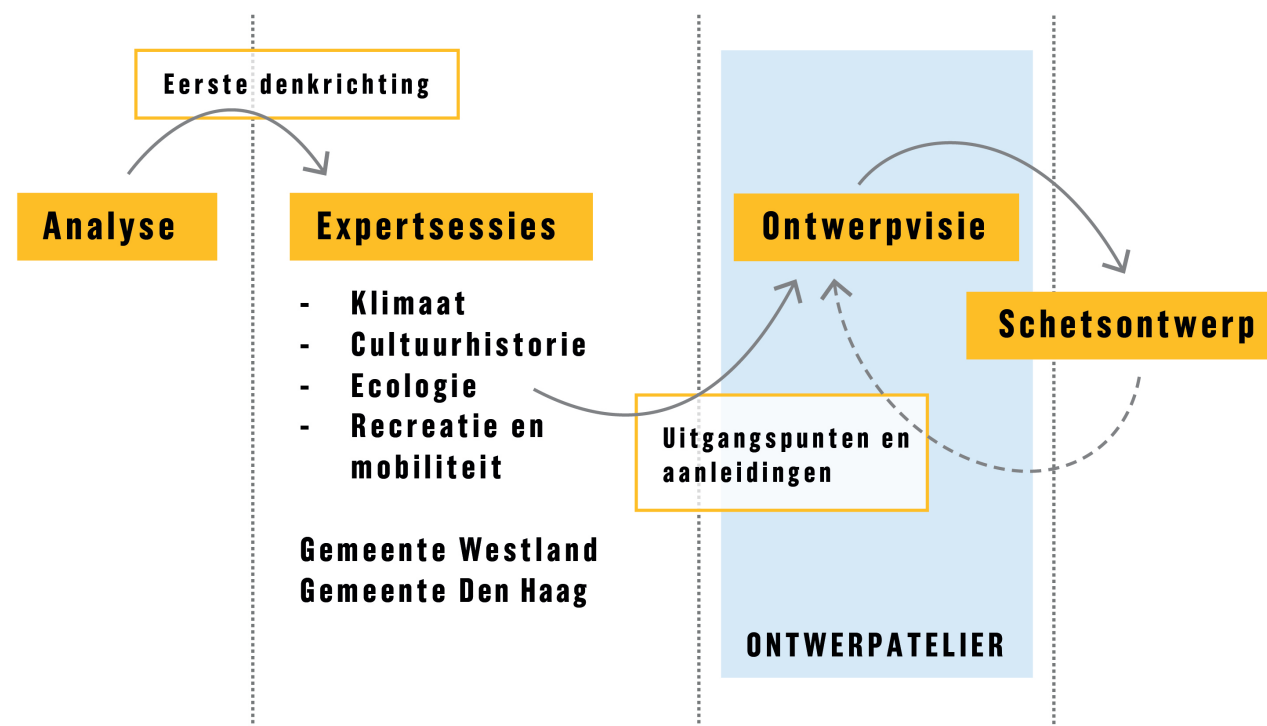
I.1 Het gebiedsproces

Deze visie bouwt voort op de vele projecten, plannen en visies die voor het gebied gemaakt zijn. Om de (gebieds)kennis en deskundigheid van de verschillende stakeholders optimaal te benutten zijn expertsessies georganiseerd voor de meest relevante thema's: ecologie, cultuurhistorie, mobiliteit, recreatie en klimaat. Hieruit zijn aanknopingspunten geformuleerd als input voor de visie. Als aanvulling hierop is met beide gemeentes nog afgestemd over de huidige ontwikkelingen in het gebied.

In het ontwerpatelier van 15 februari in de Villa Ockenburgh is een eerste aanzet van deze visie gepresenteerd aan de werkgroep. De opbrengsten van dit atelier hebben ertoe geleid dat deze (tussen) rapportage is gemaakt. De conceptrapportage is op 13 april met de werkgroep besproken. In dit overleg werd nogmaals duidelijk dat er behoefte is aan een sterke regie om de verschillende ontwikkelingen beter op elkaar te kunnen afstemmen en het gebied veel integraler te benaderen. Ook werden er kansen en aanknopingspunten benoemd voor nadere uitwerking als vervolg op deze visie.

Op 9 mei is de conceptrapportage voorgelegd aan stuurgroep bestaande uit wethouder Bredemeijer (gemeente Den Haag, portefeuillehouder onderwijs, sport en buitenruimte) en Wim Drossaert (directeur Dunea) en op 23 mei geagendeerd bij de stuurgroep van het Nationaal Park Hollandse Duinen. Het rapport is daarop aangescherpt en zal binnenkort worden voorgelegd aan het college

van Den Haag om te worden vastgesteld. Vanuit de stuurgroep is extra aandacht gevraagd voor het participatieproces. Er volgt nog een brede klankbordgroep, met als doel de urgentie voor een overkoepelende visie te benadrukken en een gerichte en vooral gezamenlijke aanpak te bevorderen. Het voorstel om na vaststelling van de visie te zorgen voor een vorm van regie op de ontwikkelingen in het gebied wordt omarmd.

Schema gebiedsproces

I.2 Op de schouders van

Deze ontwerpvisie bouwt voort op de volgende plannen en visies:

Structuurvisie Westlandse Zoom

*Stadsgewest Haaglanden Provincie Zuid-Holland
Gemeente Den Haag Gemeente Monster Gemeente
Wateringen, 2002*

Aanleiding voor het opstellen van deze structuurvisie waren de verschillende beleidswensen voor het gebied op het grensvlak van Den Haag en Westland, namelijk de ontwikkeling van een robuuste groenstructuur tussen kust en Midden-Delfland, de ontwikkeling van een omvangrijk woongebied en duidelijkheid voor de glastuinbouw.

Drager voor de integrale kwaliteitsverbetering van de Westlandse Zoom is het zogenaamde 'ladderconcept': een samenhangend en robuust landschappelijk raamwerk van groene(re) wegen en watergangen. De invulling van de 'vakken' van de ladder bestaat voornamelijk uit nieuwe woonlocaties die een substantiële bijdrage moeten leveren aan het groen-blauwe karakter van de Westlandse Zoom, passend bij het landschappelijk karakter van de plek.

Voor het functioneren van de Westlandse Zoom als toegankelijk en uitnodigend groen- en recreatiegebied mogen de nieuwe woongebieden geen geïsoleerde enclaves vormen, maar moeten vanzelfsprekend opgenomen zijn in het netwerk

van (recreatieve) verbindingen. Dit stelt hoge eisen aan de toegankelijkheid en het doorgaande karakter van routes, waterstructuren en ecologische verbindingen door de nieuwe locaties.

In 2003 werd het Convenant Westlandse Zoom ondertekend. Deze is in 2014 beëindigd vanwege de economische crisis. Er is nog beperkte samenwerking op specifieke thema's als mobiliteit. De bijdrage aan het groen-blauwe karakter van de Westlandse Zoom wordt per deelplan uitgewerkt, waardoor maat en samenhang ontbreekt.

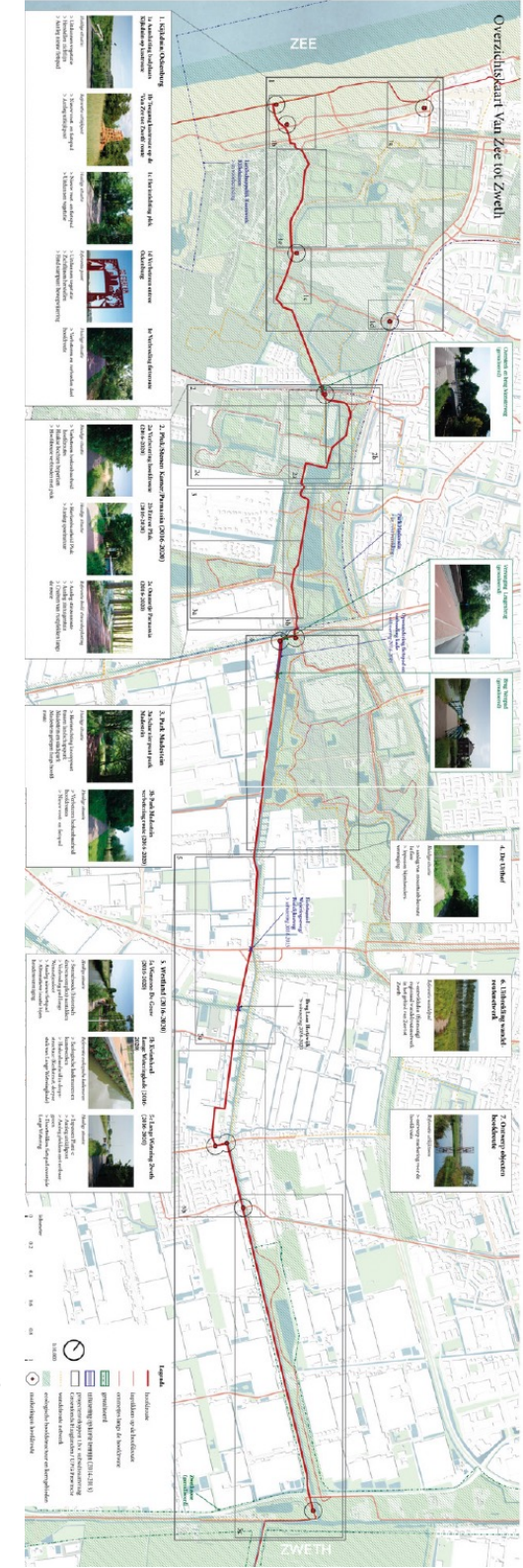
Planvisie Van Zee tot Zweth

Gemeentes Den Haag en Westland, provincie Zuid-Holland ism LOLA landscape architects, 2014

In de planvisie Van Zee tot Zweth is, samen met stakeholders, onderzocht welke mogelijkheden er zijn om een aantrekkelijke en groene 'slow' verbinding te realiseren en tegelijkertijd deze zone aantrekkelijker te maken voor de recreatieve gebruiker.

Het concept is een doorgaande route door een afwisselend landschap van kust tot Midden-Delfland, langs uiteenlopende belevingsplekken en kruisend met diverse routestructuren.

Planvisie Van Zee tot Zweth - LOLA landscape architects

*Van Zee tot Zweth, Uitvoeringsprogramma
Projectteam IbDH, 2015*

In het Uitvoeringsprogramma is de Planvisie Van Zee tot Zweth uitgewerkt naar concrete projectvoorstellen, vooral gericht op de realiseren en verbeteren van de verbinding, de route op zich.

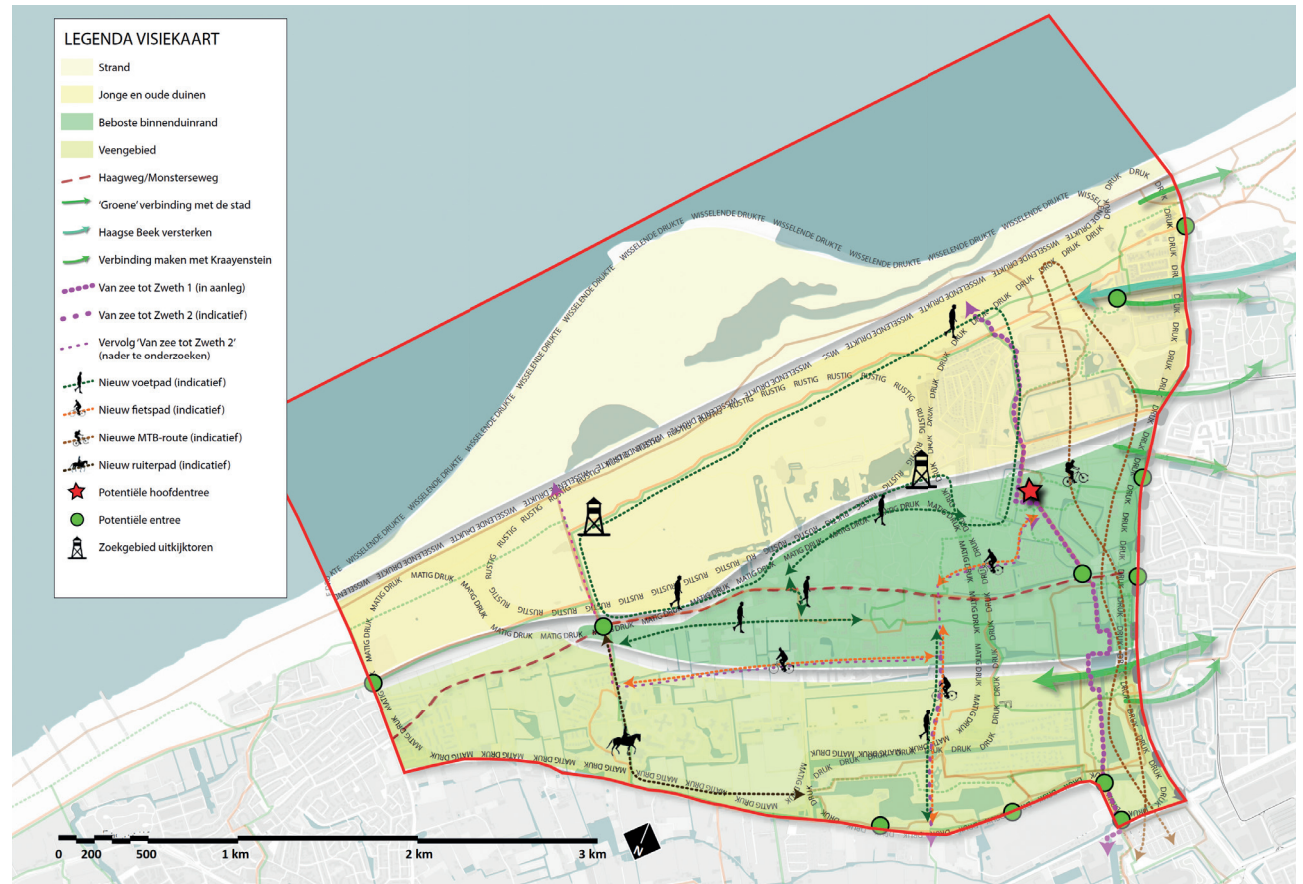
Door het inzetten van investeringsmiddelen als cofinanciering voor provinciaal groen-geld is een investeringsvolume van ruim 4 miljoen euro ontstaan voor 'Van zee tot Zweth'. Met dit geld is een groot deel van de projectonderdelen inmiddels uitgevoerd.

Van Zee tot Zweth fase 2

*Bijdrage aan Nationaal Park Hollandse Duinen
Gemeentes Den Haag en Westland en Dunea ism
Paul Zuidgeest Landschapsarchitectuur, 2018*

Het rapport VZTZ2 is een vervolg op de eerdere Planvisie en Uitvoeringsprogramma. Het zoomt in op het gebied Solleveld, Ockenburgh en Madestein. Het omvat een samenhangende visie op bereikbaarheid, ontsluiting, recreatieve zoning en beleefbaarheid van het gebied, met als doel de kwaliteiten van het gebied duurzaam te beschermen én beter beleefbaar te maken voor de bezoekers.

Van Zee tot Zweth fase 2 omvat een grondige analyse van het gebied tussen Kijkduin, Monster en Uithof uitmondend in een aantal goede voorstellen, maar is nooit vastgesteld.

Van Zee tot Zweth Fase 2 - Paul Zuidgeest Landschapsarchitectuur

Landschapsstrategie Nationaal Park Hollandse Duinen

Abe Veenstra landschapsarchitect, 2020

Met de Landschapsstrategie wordt een nadere invulling en uitwerking gegeven aan het ambitiedocument voor Nationaal Park Hollandse Duinen, dat onder de titel 'Waar natuur stad en zee verbindt' is opgesteld. Het rapport schetst de karakteristiek van de Hollandse Duinen, de grote opgaven als ook de ambities en koers voor ontwikkeling. Drie pijlers vormen hiervoor het fundament: een rijke natuur, het gastvrije park en een sterke gebiedsidentiteit. Het rapport eindigt met een aantal strategische projecten, waar vanuit het perspectief van het nationaal park meerwaarde is te realiseren.

Uitvoeringsprogramma Nationaal Park Hollandse Duinen 2021-2025

Nationaal Park Hollandse Duinen, 2020

Het Uitvoeringsprogramma omvat een overzicht van acties en projecten, als eerste stap naar het daadwerkelijk realiseren van ambities en strategieën voor dit nationaal park. In het project Van Zee tot Zweth wordt ingezet op het ontwikkelen een groene zone op de grens van het Westland en Den Haag, door het bestaande groen in dit stedelijke gebied te verbeteren voor natuur en recreatie en de verbinding met het stedelijk gebied te versterken.

Nationaal Park Hollandse Duinen is een samenwerkingsovereenkomst tussen provincie Zuid Holland,

Strategiekaart Nationaal Park Hollandse Duinen – (Abe Veenstra landschapsarchitect, 2020)

Dunea, Staatsbosbeheer, Hoogheemraadschap van Delfland, Hoogheemraadschap van Rijnland en gemeente Den Haag. Daarnaast zijn er nog ruim 50 gebiedspartners, waaronder de Gemeente Westland, die zich ook inzetten voor een duurzaam en veerkrachtig nationaal park. De Landschapsstrategie en het Uitvoeringsprogramma maken deel uit van de Statusaanvraag.

Onder Bronnen is een lijst opgenomen met overige documenten die betrekking hebben op het gebied rondom Solleveld, Ockenburgh en Madestein en ook van belang zijn voor de visie. Hieronder staan onder andere de verschillende beleidskaders van de beide gemeenten, zoals omgevingsvisies, mobiliteitsvisies en diverse nota's voor recreatie en natuur.

DEELA - U

URGENTIE

DEEL A - URGENTIE

Over deel A – het waarom – kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- Het westelijk gedeelte van Van Zee tot Zweth: Solleveld, Ockenburgh en Madestein, is relatief klein, maar toch het grootste aaneengesloten natuurgebied in NPHD tussen Den Haag en Hoek van Holland;
- Het gebied is zeer versnipperd en kent veel verschillende functies, grondeigenaren en belangen;
- Dat zorgt voor een fascinerend en afwisselend gebied, maar ook één die geen samenhang kent, geen eigen gebiedsidentiteit heeft en een weinig leesbaar landschap;
- In de directe nabijheid van Solleveld, Madestein en Ockenburgh staan een groot aantal ruimtelijke ontwikkelingen gepland: er zijn o.a. inmiddels en/of worden 6.500 extra woningen gebouwd;
- Als er niet wordt geacteerd leiden deze ontwikkelingen tot verdere versnippering en vervlakking van het gebied: o.a. een verdere achteruitgang van de biodiversiteit en de kwaliteit van recreatie voor zowel bestaande recreanten als toekomstige inwoners;
- Dat kan leiden tot zowel het niet behalen van Europese natuurdoelen als een matig aantrekkelijke woon-werk-omgeving. Gezien de geplande ruimtelijke ontwikkelingen is de urgentie en noodzaak voor actie hoog;
- Dunea, de gemeente Den Haag, gemeente Westland, Hoogheemraadschap van Delfland, Stichting Zuid-Hollands Landschap en de Stichting tot Behoud van Historische Buitenplaats Ockenburgh hebben de afgelopen maanden zich ambtelijk uitgesproken om deze levendige stadsrandzone met unieke natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden te behouden en versterken;
- Dat vraagt om de ontwikkeling van een samenhangend park, met een eigen gezicht en verbonden met de omgeving;
- Gezien de complexiteit van de gebieden is een gezamenlijke integrale aanpak nodig, met een sterke regie en uitvoeringskracht.

In dit deel staat de **WAAROM** vraag centraal; waarom is er een gezamenlijke visie en aanpak voor dit gebied nodig?

A.1 Een introductie op het plangebied

Het gebied rondom Solleveld, Ockenburgh en Madestein is een levendige stadsrandzone met unieke natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Het ligt als een oase van groen te midden van een verstedelijkte regio.

In de volgende fotoreeks schetsen we een beeld van het plangebied. Het geeft een idee van hoe en door wie dit gebied vol tegenstellingen beleefd en gebruikt wordt, wat er goed gaat en waar het beter kan.

In deze smalle kuststrook van Kijkduin tot Uithof is de karakteristieke overgang van zee, strand, duinen, strandwallen en -vlaktes naar polders nog herkenbaar. Kenmerkend is het water dat in alle landschapstypen te vinden is, als boezemwater, zandvaart of lagune.

Ook zijn er in het gebied allerlei historische objecten en structuren te vinden uit verschillende lagen van de geschiedenis, zoals de middeleeuwse Steenen Kamer, de 19e eeuwse buitenplaats Ockenburgh, het voormalig militaire hulpvliegveld Ockenburgh en het recreatieve landschap van park Madestein van eind vorige eeuw.

Daarnaast vinden ook allerlei andere functies hier een plek, van pluktuinen, sportvelden, campings tot villawijk. Het levert een fascinerend, divers en afwisselend beeld op. Tegelijkertijd ontbreekt het aan een sterke gebiedsidentiteit, onderlinge samenhang en structuur.

Historische gelaagdheid

Veelheid aan functies

A.2 Kwetsbare natuur

Het langgerekte gebied tussen Den Haag en het Westland is een van de schakels, zowel droog als nat, in het natuurlijke netwerk tussen zee en achterland.

Een groot deel van het plangebied is onderdeel van Natura 2000 en het NatuurNetwerk Nederland (NNN) dat het duinlandschap langs de Noordzeekust tussen Den Haag en Hoek van Holland omvat. Inmiddels behoren daartoe ook de rustige stranden en de Zandmotor, beide onderdeel van het NNN. Het doel van deze aanwijzing is het behouden en versterken van de natuurwaarden. Het gebied wordt beheerd door het Hoogheemraadschap van Delfland, Dunea (drinkwaterwinning) en het Zuidhollands Landschap. Een deel van het gebied is beperkt toegankelijk (dagkaarten). Hiermee kan de (recreatieve)druk op het gebied enigszins worden gereguleerd.

Het westelijke deel, Solleveld, wijkt af van de meeste andere duingebieden doordat het voor het overgrote deel bestaat uit oude duinen. Bijzonder in deze ontkalkte duinen zijn de duingraslanden, de door de wind geschoren eikenstrubben en enkele heideterreintjes. Het gebied is niet heel reliëfrijk. Daarnaast vind je er open stukken met infiltratieplassen voor de drinkwaterwinning. Aan de binnenduintrand liggen oude landgoedbossen met een rijke stinzenflora.

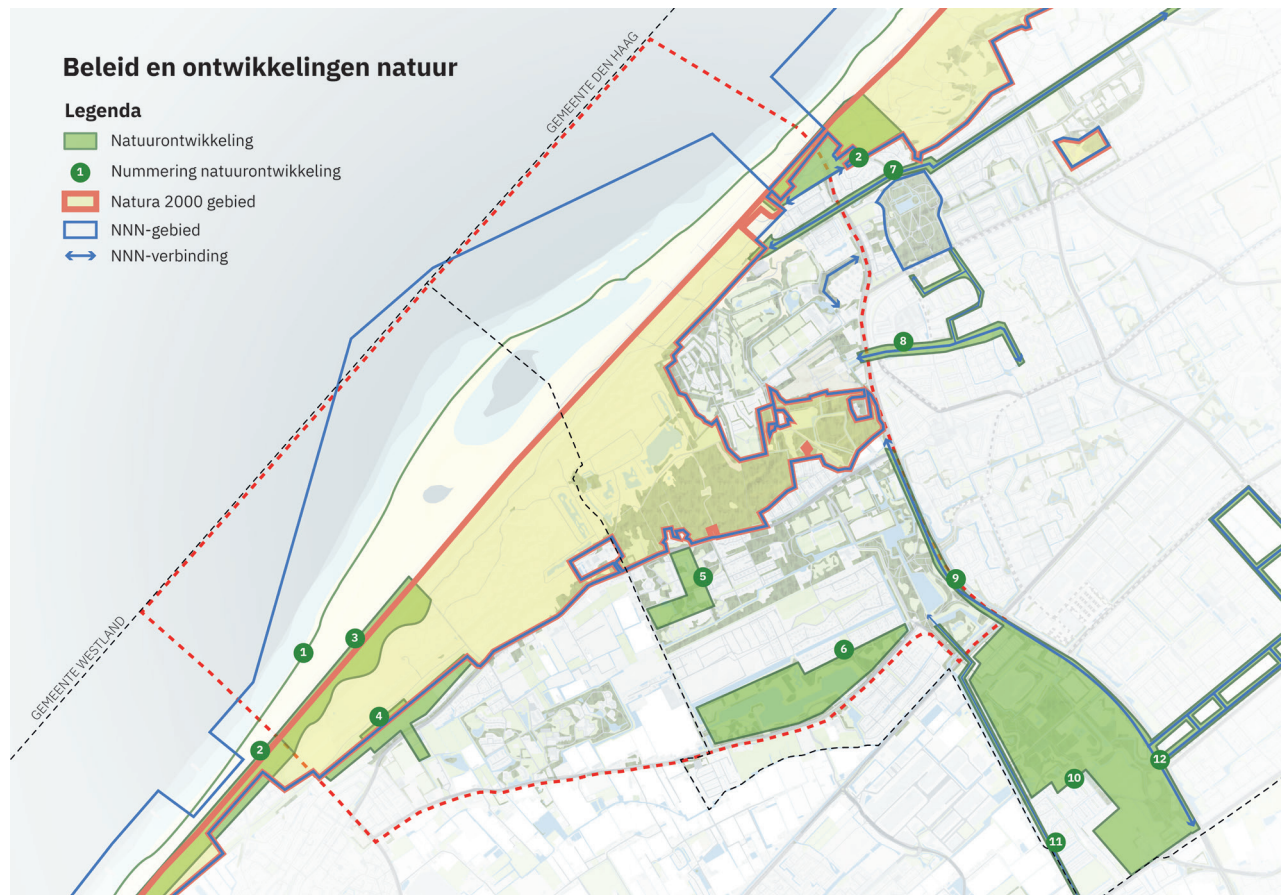
In 2011 werd de Zandmotor aangelegd volgens het principe van Bouwen met de Natuur, met als doel om de kust op de lange termijn te versterken en een dynamisch natuur- en recreatiegebied te creëren. Het zand heeft zich sinds de aanleg geleidelijk langs de kust verspreid onder invloed van wind, golven en stroming. Het heeft onder andere embryonale duinen langs de zeereep doen ontstaan en is van groot belang voor de dynamiek in de kustzone. Hoewel de 'oude duinen' of grijze duinen kwetsbaar zijn is enige dynamiek juist gunstig voor dit habitattype.

De kwaliteit van de natuur staat onder druk. De biodiversiteit neemt af, onder andere door stikstofdeposities die zullen toenemen door de groei van het aantal inwoners in het gebied. Daarnaast neemt (recreatieve) druk op het gebied toe. Er zijn verdergaande maatregelen nodig om deze negatieve trend te keren. Niet alleen binnen de aangewezen natuurgebieden, maar zeker ook daarbuiten. Door nieuwe groengebieden te creëren en bestaande te versterken, zowel recreatief als ecologisch, kan de druk op het duingebied worden verlaagd en de biodiversiteit toenemen.

De huidige plannen voor versterking van de ecologische waarden liggen vooral aan de randen van het plangebied en daarbuiten. Het gaat om ecologische verbindingzones als Haagse Beek, Loosduinse Zone en de Groene Assen van Zuidwest. De plannen zijn veelal nog weinig concreet en komen ook (nog) niet tot ontwikkeling. Een goed

voorbeeld hiervan is de ecologische verbinding van Zee tot Zweth vanuit het Natuur Netwerk Nederland (NNN), wat tot nu toe niet meer dan een streep op de kaart is.

Ook buiten deze plannen zijn er kansen om de natuur te versterken, zoals binnen Park Madestein. Er liggen kansen voor het combineren van de recreatieve en ecologische infrastructuur, bijvoorbeeld richting de Poelzone, Loosduinen en Uithof. Uittredend kwelwater vanuit de duinen is op twee plaatsen kansrijk voor versterking van de ecologische structuur. Het betreft de Haagse Beek ter hoogte van de Machiel Vrijenhoeklaan en de lageregelegen tuinbouwgronden langs de Slaperdijk bij Monster. Daarnaast kan de waterkwaliteit in het gehele plangebied worden verbeterd door het aanleggen van natuurvriendelijke oevers (NOV) of natte ecologische verbindingzones (NEZ).

Plannen en ambities

Natuurontwikkeling

1. Zeewaartse ontwikkeling – Bron: Gebiedsprofiel Delflandse Kust, 2013, p.13
2. Ecologische verbinding duin langs kust versterken – Bron: Van Zee tot Zweth Fase 2, 2018, p.28
3. Zorgen voor kleinschalige dynamiek in het duin – Bron: Eindrapport – Kansen voor meer dynamiek en natuurlijkheid in Nationaal Park Hollandse Duinen, 2020, p.21
4. Groenontwikkeling nabij Watergat langs slaperdijk. Nog niet gespecificeerd wat precies ambitie is – Bron: Plannen Westland
5. Groenontwikkeling woonwijk Parnassia – Bron: Plannen Westland
6. Versterken ecologische waarden Madestein – Bron: Landschapspark Madestein Schetsontwerp, 2017, p.8, 12
7. Ontwikkeling Haagse Beek als ecologische zone – Bron: Groengebieden en ecologische verbindingzones: <https://ddh.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=093893b9d0654c59978b26655d1d3d4b>
8. Ontwikkeling Loosduinse ecologische structuur – Bron: Groengebieden en ecologische verbindingzones: <https://ddh.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=093893b9d0654c59978b26655d1d3d4b>
9. Ontwikkeling Groene Assen Zuid-west zone – Bron: Natuurnetwerk – Groengebieden en ecologische verbindingzones: <https://ddh.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=093893b9d0654c59978b26655d1d3d4b>
10. Versterken ecologische waarden Uithof – Bron: Gebiedsagenda Uithof – Lozerlaan: Stand van zaken, 2020, p.16-17
11. Ecologische verbinding van Zee tot Zweth vanuit NNN – Bron: Van Zee tot Zweth Fase 2, 2018, p.48
12. Ecoduct over Lozerlaan – Bron: Ontwerpend Onderzoek Lozerlaan, 2021, p.35.

A.3 Ontwikkelingen en uitdagingen

Het Nationaal Park Hollandse Duinen is een gebied met bijzondere kwaliteiten ten aanzien van natuur, landschap en beleving. Behoud en versterking van die waarden is echter geen vanzelfsprekendheid. Ook in het gebied rondom Solleveld, Ockenburgh en Madestein speelt een aantal urgente kwesties met forse uitdagingen.

In en rondom het plangebied zijn meerdere ontwikkelingen gepland. De verzamelkaart van plannen en (mogelijke) ontwikkelingen op de volgende pagina laat dit duidelijk zien. Per thema is kort beschreven wat er speelt en waar kansen liggen om op aan te haken.

Verstedelijking

Zowel Den Haag als Westland hebben een forse bouwopgave. In totaal zullen de er de komende jaren zo'n 6500 woningen in het gebied rondom Solleveld, Ockenburgh en Madestein worden gebouwd. Een deel hiervan is inmiddels al gerealiseerd. Daarnaast zal de aangrenzende stadswijk Den Haag Zuidwest worden verdicht met nog eens 10.000 woningen. Dat betekent dat de druk op het gebied - op de kwetsbare natuur, de recreatieve functies, het gebruik van wegen en paden, maar ook de drinkwaterwinning - fors zal toenemen.

In de provinciale verstedelijkingsstrategie, maar ook in het Ambitiedocument Omgevingsvisie Den Haag, wordt de kwantitatieve bouwopgave

gekoppeld aan een kwalitatieve opgave, namelijk die van een groene en gezonde leefomgeving. Daarmee wordt de verstedelijkingsopgave breder dan alleen een woningbouwprogramma. In de huidige woningbouwplannen voor bijvoorbeeld Westmade-Noord of Nieuw Vroondaal is dit echter nog te beperkt uitgewerkt: het aandeel groen binnen de wijken is relatief klein, ecologische verbindingen zijn minimaal en er is weinig aandacht voor ligging en context.

Mobiliteit

Het forse woningbouwprogramma heeft ook consequenties voor de druk op de wegen en paden in het gebied. Er is een verkeersstudie met als uitkomst dat het autoverkeer vanuit de nieuwe woongebieden zoveel mogelijk via de Oorberlaan, Madepolderweg en Van Elswijkbaan naar de provinciale weg N211 wordt gestuurd. Verder wordt gekeken naar de aanleg van een (snel)fietsroute langs de Haagweg/Monsterseweg. Dit biedt kansen om de inrichting van de Haagweg/Monsterseweg onder de loep te nemen en te onderzoeken hoe de barrièrewerking verminderd kan worden en hoe het binnenduinrandgebied waarin deze weg ligt, met bos- of laanstructuren versterkt kan worden. Er wordt gekeken naar mogelijkheden om het openbaar vervoer in het gebied te versterken, zoals het opwaarderen van lijn 31 tussen Hoek van Holland en Den Haag, over de Haagweg en Monsterseweg, en een nieuwe HOV verbinding tussen Den Haag en Rotterdam via Naaldwijk, over

de Nieuweweg en Escampweg. Dit sluit goed aan bij het STOMP-principe (Stappen, Trappen, OV, MaaS en Privé-auto) dat onderdeel is van de nieuwe Strategie Mobiliteitstransitie van Den Haag. Hierin wordt in de eerste plaats ingezet op de voetganger en fietser, gevolgd door het OV, deelmobiliteit en dan de privéauto. Ook in de Mobiliteitsvisie Westland krijgt de auto een minder dominante plek in de openbare ruimte.

De Lozerlaan is en blijft een belangrijke route van en naar de kust en richting het Westland. Er zijn studies naar het gedeeltelijk overkluizen van de Lozerlaan. Enerzijds om de doorstroming te verbeteren, anderzijds om betere verbindingen te maken tussen de stad, de nieuwe wijken en het omliggende groen. De Uithof kan een belangrijke rol gaan spelen als 'mobiliteitshub', een knooppunt waar verschillende soorten vervoer samenkomen en waar reizigers makkelijk en comfortabel kunnen overstappen op een ander vervoermiddel.

Recreatie

In het dichtbevolkte gebied van Westland en Den Haag is (recreatie)druk op de groengebieden groot. Met de komst van nog eens duizenden woningen in het gebied zullen nog meer mensen gebruik willen maken van diezelfde buitenruimte. Dit heeft negatieve gevolgen voor de kwetsbare natuur. Een betere spreiding van het recreatieve gebruik is dan ook noodzakelijk. Landgoed Ockenburgh is in de Landschapsstrategie Hollandse Duinen aangewezen

als Park-Poort, een plek van waaruit bezoekers het nationaal park kunnen ontdekken. Park-Poorten spelen een belangrijke rol bij de zonering van het gebied.

De recreatieve ontwikkelingen in het gebied richten zich met name op (nieuwe) routestructuren, over land en water. Er zijn plannen voor snelfietsroutes van Den Haag richting Westland via Monster en fietspaden door de nieuwe woongebieden én richting de stad. Voor een aantal bestaande functies in het gebied zijn plannen voor herstructurering of doorontwikkeling, zoals Park Madestein en de watertoren van Dunea. Het zijn deels op zichzelf staande ontwikkelingen, waarbij het wel goed is om te bekijken hoe deze zich verhouden tot elkaar en het plangebied.

Drinkwaterwinning

De duinen zijn niet alleen van grote betekenis voor natuur en recreatie, maar ook voor het winnen van drinkwater. De groei van bevolking zorgt voor een stijgende vraag naar schoon drinkwater en tegelijkertijd voor grotere (recreatie)druk op de duinen. Daarnaast heeft klimaatverandering invloed op de beschikbare zoetwaterbronnen, vooral in tijden van droogte. En leidt de zeespiegelstijging tot toenemende verzilting.

Om de drinkwaterproductie te kunnen vergroten én zowel de biodiversiteit als beleving van de duinen te versterken zijn nieuwe buffergebieden nodig voor natuur en recreatie, rondom de bestaande duinen.

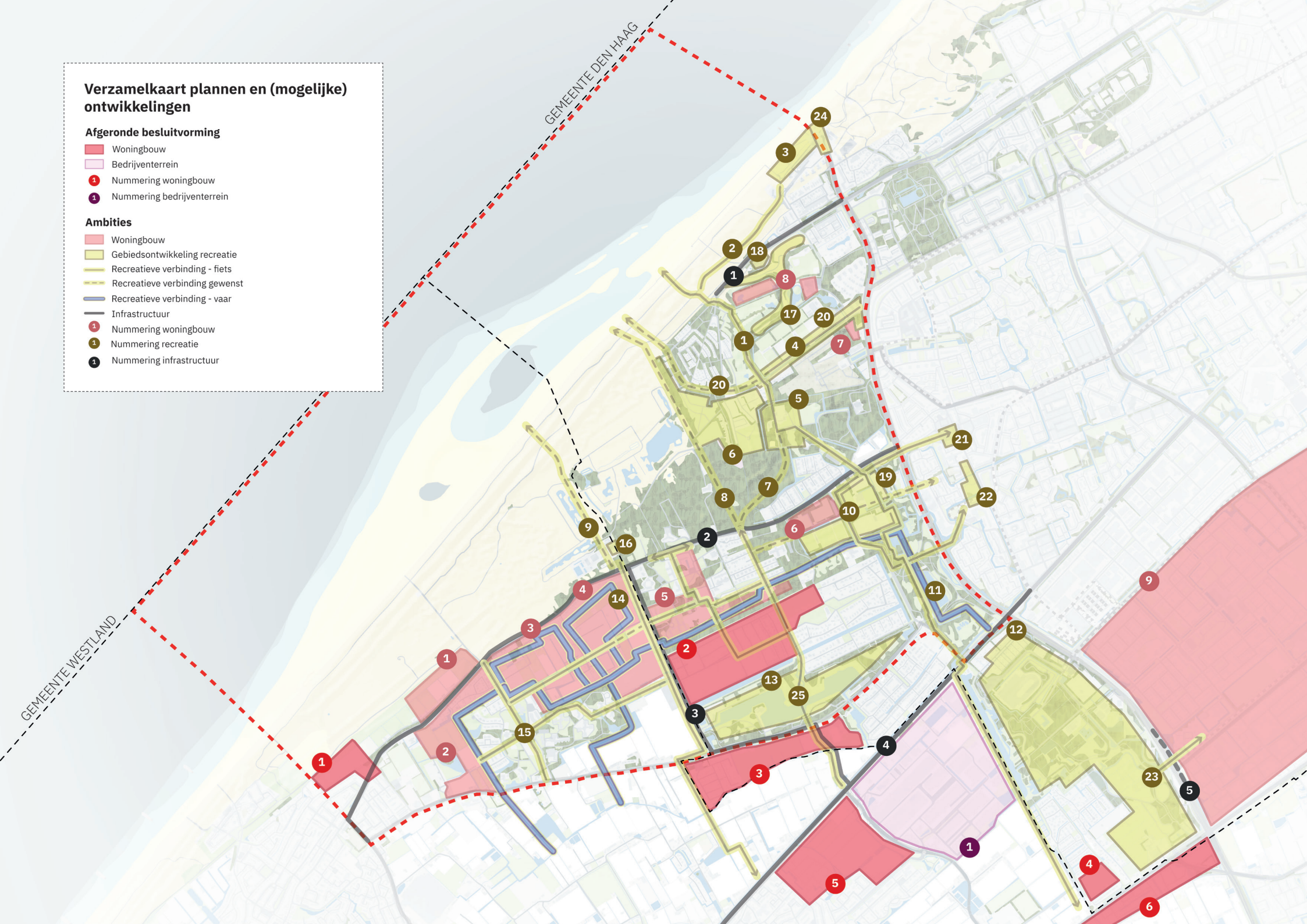
Verzamelkaart plannen en (mogelijke) ontwikkelingen

Afgeronde besluitvorming

- Woningbouw
- Bedrijventerrein
- 1 Nummering woningbouw
- 4 Nummering bedrijventerrein

Ambities

- Woningbouw
- Gebiedsontwikkeling recreatie
- Recreatieve verbinding - fiets
- Recreatieve verbinding - gewenst
- Recreatieve verbinding - vaar
- Infrastructuur
- 1 Nummering woningbouw
- 4 Nummering recreatie
- 4 Nummering infrastructuur

Afgeronde besluitvorming

Woningbouw

1. Watergat (130 van de 270 woningen) – Bron: https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.1783.OW-ZWATERGATobp-ON01/t_NL.IMRO.1783.OWZWATERGA-Tobp-ON01.html
2. Vroondaal Noord II (of nieuw Vroondaal) (708 woningen) - Bron: https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0518.BP0252AMadeVroondl-52VA/t_NL.IMRO.0518.BP0252AMadeVroondl-52VA.html
3. Vroondaal Zuid II (of Haagse Tuinen fase 2) (390 woningen) – BRON: https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0518.BP0252AMadeVroondl-52VA/t_NL.IMRO.0518.BP0252AMadeVroondl-52VA.html
4. *Abdis Elizabethstraat (49 woningen) – Bron: Gemeenteblad, Omgevingsvergunning – Aangevraagd, Abdis Elizabethstraat, 2020
5. De krekken fase 2 (maximaal 495 woningen) – Bron: https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.1783.OWZKREKENf2opb-VA01/t_NL.IMRO.1783.OWZKREKENf-2opb-VA01.html
6. De gouv fase 2 en 3a (209 van de 390 woningen) – Bron: https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.1783.OWZDEGOUwf2en3Aobp-VA01/t_NL.IMRO.1783.OWZDEGOUwf2en3Aobp-VA01.html

Bedrijventerrein

1. ABC Westland uitbreiding van 5,5ha – Bron: <https://www.gemeentewestland.nl/actueel/nieuws/nieuwsbericht/archive/2020/11/article/uitbreiding-bedrijventerrein-abc-stap-dichterbij-2217.html>

Plannen en ambities

Woningbouw

1. Watergat (totaal 270 woningen) – Bron: Visie landschappelijk inpassing EEMO wegen, 2021, p.9.
2. Monster Noord (totaal 207 woningen) – Bron: Visie landschappelijk inpassing EEMO wegen, 2021, p.9.
3. Westmade Zuid (totaal 632 woningen) – Bron: Visie landschappelijk inpassing EEMO wegen, 2021, p.9.

4. Westmade Noord (totaal 500 woningen) – Bron: Visie landschappelijk inpassing EEMO wegen, 2021, p.9.
5. Parnassia (totaal 288 woningen) – Bron: Visie landschappelijk inpassing EEMO wegen, 2021, p.9.
6. Monsterse sportvelden (60 woningen) – Bron: Visie landschappelijk inpassing EEMO wegen, 2021, p.9.
7. Woningbouw >50 woningen/ha – Bron: Masterplan Kijkduin, 2009, p.26
8. Woningbouw 20-35 woningen/ha – Bron: Masterplan Kijkduin, 2009, p.26
9. Verdichtingsopgave Den Haag 10.000 woningen – Bron: Gebiedsagenda Uithof – Lozerlaan: Stand van zaken, 2020, p.5

Recreatie

1. Van Zee tot Zweth Parkway – Bron: Van Zee tot Zweth Planvisie, 2014 & NPHD Uitvoeringsprogramma, 2020, p.31
2. Verbinding naar Kijkduin - Bron: Masterplan Kijkduin, 2009, p.26,84
3. Balkon aan zee – Bron: Masterplan Kijkduin, 2009, p.68
4. Laanverbinding tussen Ockenburgh en Park Meer en Bos - Bron: Masterplan Kijkduin, 2009, p.84
5. Parkpoort Ockenburgh – Bron: NPHD Landschapsstrategie (definitief), 2020, p.45 & Herbouw/verbouw van hoofdgebouw landgoed Ockenburgh – Bron: Programma van Eisen SHBO: Her-/Nieuwbouw poort en voorgebouw, 2021.
6. Recreatieve ontwikkeling, passend huisjespark met omgeving – Bron: Masterplan Kijkduin, 2009, p.121,122
7. Gewenste verbinding vanuit woonwijk Parnassia en woonwijk Monsterse Sportvelden – Bron: A.D.S. Velden – Monsterseweg: Nota van uitgangspunten, 2018, p.14
8. De Hartroute – Bron: Landschapspark Madestein Schetsontwerp, 2017, p.6 & Bron: Ontwikkelingen grensgebied Den Haag – Westland, 2018, p.9
9. De Poeldijkse Zeeroute – Bron: Landschapspark Madestein Schetsontwerp, 2017, p.6 & Bron: Ontwikkelingen grensgebied Den Haag – Westland, 2018, p.9
10. Gewenste verbinding vanuit woonwijk Parnassia en woonwijk Monsterse Sportvelden – Bron: A.D.S. Velden – Monsterseweg: Nota van uitgangspunten, 2018, p.14
11. Gewenste vaarverbinding: ‘Vaarrondje Achter de Duinen’ – Bron: Plannen westland
12. Recreatieve ontwikkeling Uithof – Bron: Gebiedsagenda Uithof – Lozerlaan: Stand van zaken, 2020, p.16-17

13. Recreatieve ontwikkeling Madestein – Bron: Visie recreatiegebied Madestein en SO park Madestein, 2014, p.49-57 & Landschapspark Madestein Schetsontwerp, 2017
14. Gewenste vaarverbinding: ‘Vaarrondje Westmade Noord en Zuid’ – Bron: Plannen westland
15. Fietsverbindingen binnen ontwikkelingen woonwijken Westland – Bron: Ontwikkelingen grensgebied Den Haag – Westland, 2018, p.9
16. Herbestemming Watertoren (recreatieve functie museum/horeca) – Bron: Businesscase Watertoren Monster, 2021
17. Observatorium KIJKduin recreatieve kunstroute – Bron: Balkon aan zee
18. Speciale ontwikkeling – Wellness centrum KIJKduin – Bron: Masterplan Kijkduin, 2009, p.116
19. Intensivering van sportvelden – Ontwerpsessie 7 maart 2022
20. Sportlint inclusief nieuwe sporthal – Bron: plannencarrousel 29-11-2021 slide 27
21. Loosduinse Hoofdplein – Bron: plannencarrousel 29-11-2021 Slide nr. 6-8
22. Opwaarderen historisch centrum Loosduinen – Bron: Sociaal Maatschappelijk Visieplan erfgoedpark Loosduinen
23. Recreatieve verbinding Den Haag Zuid-West en Uithof – Bron: Ontwerpend Onderzoek Lozerlaan, 2021, p.35.
24. Ontwikkeling Deltaplein Kijkduin – Bron: plannencarrousel 29-11-2021 Slide nr.25.
25. Fietspad onderdeel van Van Zee tot Zweth Fase 2a – Bron: plannencarrousel 29-11-2021 slide nr. 34

Infrastructuur

1. Opwaarderen Machiel Vrijenhoeklaan – Bron: Masterplan Kijkduin, 2009, p.92
2. Afwaarderen Haagweg/Monsterseweg – Bron: Integrale Visie Landschappelijke inpassing van EEMO-wegen, 2021, p.10,11
3. Versterken EEMO (Van Elswijkbaan, Exporteursbaan, Madepolderweg, Oorberlaan) – Bron: Integrale Visie Landschappelijke inpassing van EEMO-wegen, 2021, p.10,11
4. HOV bus verbinding van Den Haag naar Westland – Bron: Haagse Nota Mobiliteit, 2011, (pdf p.99) boek p.196
5. Plek waar Lozerlaan overbrugd wordt – Bron: Ontwerpend Onderzoek Lozerlaan, 2021, p.35.

A.4 Gezamenlijke aanpak en visie

In het gebied rondom Solleveld, Ockenburgh en Madestein vinden allerlei functies een plek, van pluktuinen, sportvelden, campings, landgoed tot villawijken. Het levert een fascinerende natuur- en stadsrandzone op, waarin natuur en stad, reuring en rust elkaar afwisselen. Tegelijkertijd ontbreekt het aan een sterke gebiedsidentiteit, aan onderlinge samenhang en vertroebelt de leesbaarheid van het gebied.

De huidige en geplande ontwikkelingen leiden tot een verdere versnippering en vervlakking van het gebied. Zonder buffers of robuuste verbindingen zal het kwetsbare Solleveld verworden tot een ontoegankelijke en geïsoleerde natuurencave. Wegen en paden zullen door de toenemende drukte nog grotere barrières vormen tussen de verschillende gebieden in plaats van verbindingen. En plekken waar het al druk is worden vooral nog drukker. De kwaliteit van het groen binnen en buiten de natuurgebieden zal sterk afnemen en daarmee ook de robuustheid van het systeem, waarmee we bijvoorbeeld de effecten van klimaatverandering kunnen opvangen.

Om te kunnen bijdragen aan de ambities van het Nationaal Park Hollandse Duinen is een gezamenlijke aanpak nodig. Een sterke regie op basis van een integrale visie, met budget en uitvoeringskracht.

Niets doen is geen optie - In de collage wordt verbeeld wat er gebeurt wanneer er niets wordt gedaan. Het gebied wordt voorgesteld als te druk en te versnipperd.

DEEL B - VISIE

Over deel B – het hoe – kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- Gezien de aard van de gebieden Solleveld, Ockenburgh en Solleveld is een strategische aanpak in de vorm van een netwerkpark het meest opportuun;
- Publieke partijen zoals de provincie Zuid-Holland, gemeenten Den Haag en Westland, Hoogheemraadschap van Delfland, MRDH en Dunea kunnen hun invloed uitoefenen om een stevig raamwerk van essentiële elementen en structuren als basis te ontwikkelen door in te zetten op Haagweg/Monsterseweg en Parkway van Zee tot Zweth;
- Binnen dit raamwerk kunnen plannen en initiatieven van diverse stakeholders worden benut en ingezet om de ambities van NPHD te realiseren, zoals het toekomstige informatiepunt in Ockenburgh en initiatieven van ZHL;
- De driedelige opbouw van de gebieden in ‘duinen en kustgebied’, ‘strandwal’ en ‘polder’ moet bij zowel het raamwerk als nieuwe ontwikkelingen een uitgangspunt zijn om de identiteit en aanwezige waarden te versterken;
- Het voorgestelde heldere zoneringsplan van intensieve en extensieve gebieden kan de stijgende vraag naar recreatie door zowel dagjesmensen, toeristen als bestaande en nieuwe inwoners in goede banen leiden. Door in het noordelijk deel van de Zandmotor, Kijkduin en Madestein de

stijgende recreatiedruk op te vangen kunnen Natura 2000 gebieden Solleveld en Ockenburgh beter beschermd worden en is er diversificatie aangebracht in het toekomstige recreatie aanbod;

- Investerings buiten Natura 2000 in natuur en recreatie zijn essentieel en randvoorwaardelijk. Daarmee ontstaat er netto kwaliteitswinst op het gebied van natuur en recreatie en zijn eventuele toekomstige ontwikkelingen op het gebied van recreatie in Natura 2000 mogelijk;
- Dit vraagt om een zorgvuldig proces met een sterke regie op zowel ontwikkeling als invulling. In de komende maanden willen de gemeente Den Haag en Dunea dit samen met gebiedspartners en stakeholders nader verkennen.

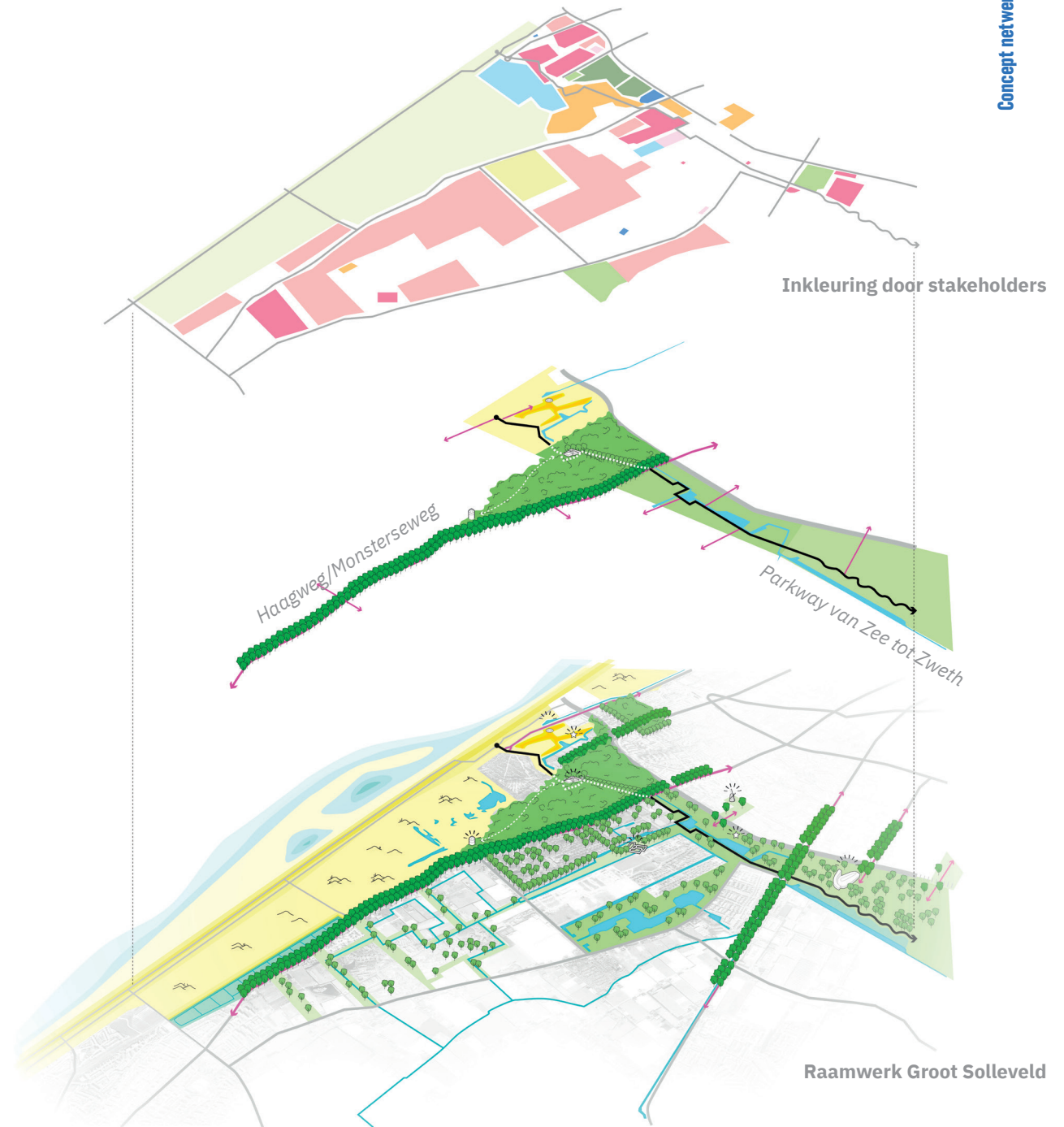
In dit deel staat de **HOE** vraag centraal; hoe pakken we het aan?

B.1 Netwerkpark

In plaats van een gebiedsdekkend parkontwerp kiezen we voor een strategische aanpak in de vorm van een netwerkpark. Een robuust raamwerk, waarbinnen bestaande waarden worden gekoesterd, losse kwaliteiten worden samengevoegd en richting wordt gegeven aan nieuwe ontwikkelingen. Met dit concept maken we optimaal gebruik van de kwaliteiten in het gebied rondom Solleveld, Ockenburgh en Madestein en wordt ingespeeld op de veelheid aan functies en ontwikkelingen.

Het raamwerk bestaat uit de voor het gebied essentieel geachte structuren en elementen, denk aan lanen, routes en waterstructuren. Het omvat en ontsluit de verschillende parkdelen als 'een glas in loodraam'. Deze ruimtelijke dragers zijn veelal in handen van publieke partijen als provincie, gemeentes en Hoogheemraadschap. De basis van dit raamwerk wordt bepaald door de Haagweg/Monsterseweg en de Parkway Van Zee tot Zweth.

Binnen dit raamwerk kunnen de plannen en initiatieven van de diverse stakeholders in het gebied worden benut en ingezet om de ambities voor het Nationaal Park Hollandse Duinen te realiseren. Ze geven het gebied kleur, zijn gastvrij en zorgen voor een kwaliteitsimpuls voor het gebied rondom Solleveld, Ockenburgh en Madestein.

B.2 Aanknopingspunten

Op basis van de diverse plannen en visies met betrekking tot dit gebied, de expertsessies en struintochten door het plangebied kunnen een aantal aanknopingspunten worden geformuleerd voor de verdere versterking en ontwikkeling van het netwerkpark.

Een rijke natuur

Benut de ecologische potentie van de binnenduinrand, creëer meer natuurlijke dynamiek en ontwikkel robuuste verbindingen. Versterk ook de natuurwaarden in het aangrenzende landschap en speel daarbij in op ondergrond en watersysteem.

Het gastvrije park

Ontwikkel (een) Park-Poort(en) en robuuste groenzones binnen de nieuwe woongebieden, zodat de (recreatieve) druk kan worden verdeeld en de kwetsbare natuur wordt ontzien. Maak verbindingen, zoals de Parkway Van Zee tot Zweth, en slecht barrières, zoals Haagweg/Monsterseweg en Lozerlaan. Versterk de diverse groene functies in het gebied, zoals sportvelden, begraafplaats en moestuinen. Ze zijn bepalend voor de kwaliteit, toegankelijkheid en beleving van het gebied.

losloopgebied
opruimplicht

Wijk van
Wijk van
Wijk van

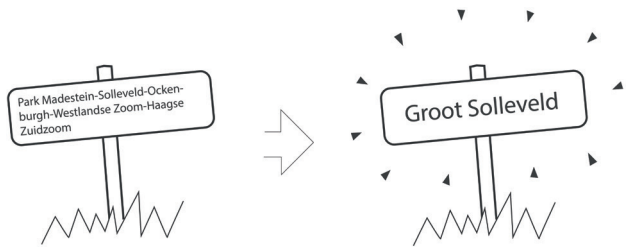
Een sterke gebiedsidentiteit

Door de krachten van verschillende stakeholders te bundelen en één overkoepelende visie voor het gebied uit te werken, met een sprekende naam, kan het gebied een sterkere positie verwerven binnen het Nationale Park Hollandse Duinen

Benut de (onderliggende) kwaliteiten van het gebied, zoals landschappelijke karakteristieken, het watersysteem en cultuurhistorische gelaagdheid. Maak ze leidend voor de uiteenlopende plannen en initiatieven in het gebied.

Groot Solleveld

Duingebied Solleveld vormt het hart van het gebied (natuurkern) en is gelegen op de grens van zowel Den Haag als de Gemeente Westland. Solleveld is een uniek duingebied, waar tot nu toe de oudste bewoningssporen van de gehele Hollandse duinen zijn teruggevonden. Er wordt drinkwater gewonnen voor de bewoners in de regio en het gebied vertegenwoordigt een hoge natuurwaarde. Een waardige naamgever voor het gebied.

Sterke karakters langs de Kust

B.3 Leesbaar landschap

Het Zuid-Hollandse kustlandschap tussen Monster en Kijkduin is slechts enkele kilometers breed. Het parallelle patroon van strandwallen en -vlaktes vormt een belangrijke verbindende structuur. De in aanleg aanwezige landschappelijke verscheidenheid van duinen, beboste strandwallen en waterrijke polders moeten worden versterkt om het gebied nog beter leesbaar te maken. Landschapsspecifieke kenmerken bieden houvast voor de verschillende ontwikkelingen.

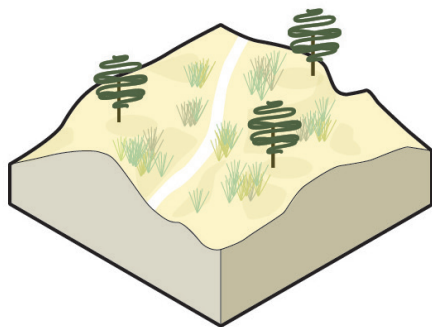

In dit profiel van het kustlandschap in het gebied rondom Solleveld, Ockenburgh en Madestein is de landschappelijke verscheidenheid van duinen, beboste strandwallen en waterrijke polders nog zichtbaar. Tegelijkertijd laat het ook zien dat het gebied vervlakt. Door de eenvormigheid van groen en de vele functies die het gebied versnipperen, worden de verschillen tussen de landschapstypen steeds minder waarneembaar.

Duinen en kustgebied

De afgelopen eeuwen gingen grote delen van de duinenkust verloren, wat door stuifdijken als ook met de aanleg van de puinduinen kon worden tegengegaan. Met de komst van de Zandmotor komt de natuurlijke dynamiek van de kust weer langzaam terug op een positieve manier: de kust groeit aan. Landschapsspecifieke kenmerken van dit gebied zijn strand en duinen, graslanden, duinheiden, struwelen, ruigten en plassen. Het gebied is in vergelijking tot andere duingebieden niet heel reliëfrijk.

Ontwikkelingen in deze landschapszone zijn vooral gericht op het versterken van de natuurwaarden, zoals een beperkte indringing van kalkrijk zand als voedingsbron voor natuurlijke processen in zowel de witte duinen als de grijze duinen en het versterken van de kwelpotentie als voedingsbron voor de Haagse Beek en de herinrichting van de binnendijkse zone rond de Slaperdijk.

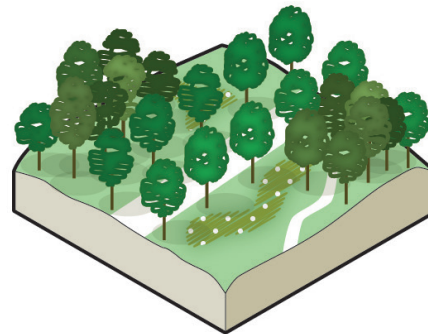

Bouwsteen Duinen: Reliëf, strand en duinen, graslanden, duinheiden, struwelen, ruigten en plassen zijn belangrijke elementen voor dit deelgebied.

Strandwal

Het beboste parklandschap rond Ockenburgh herbergt een verscholen parklandschap met buitenplaatsen, villa's en een begraafplaats. De individuele kwaliteiten van deze functies brengen bijzondere variatie in het gebied. Kenmerkende elementen voor dit landschapstype zijn duinbossen, lanen, parkzones, ligweides en zandvaarten.

Door verschillende functies beter met elkaar te verbinden krijgt het gebied een sterkere identiteit. Eventuele woningbouw in deze binnenduinrand dient zorgvuldig te worden ingepast, bijvoorbeeld in de vorm van boskamers. De groene terp van Ockenburgh kan zich ontwikkelen tot grootste picknickkleed van de regio.

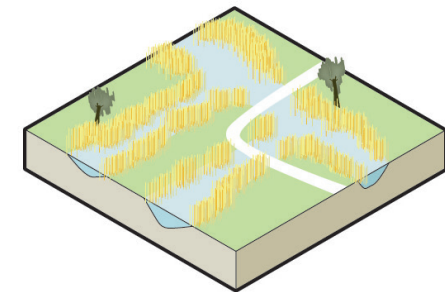

Bouwsteen Strandwal: Duinbossen, lanen, parkzones, ligweides en zandvaarten als belangrijke elementen voor dit type gebied.

Polder

De polders van het Westland zijn lange tijd in gebruik geweest als warmoezerijgronden, waar het voedsel voor de steden werd verbouwd. De producten werden via water vervoerd naar de veilingen. Het gebied maakte een transitie door van tuinbouw naar woningbouw met bijbehorende sport- en recreatiegebieden. Kenmerkend zijn de brede boezemwateren, vele sloten, waterplassen en rietlanden.

De waterrijke ondergrond grote kansen biedt voor differentiatie binnen het gebied en het vergroten van natuurwaarden. De geplande woonwijken bieden mogelijkheden om buffergebieden te realiseren voor natuur- en recreatiedoeleinden.

Bouwsteen Polder: Waterrijke gebieden, rietlanden en sloten als belangrijke elementen van het type polder.

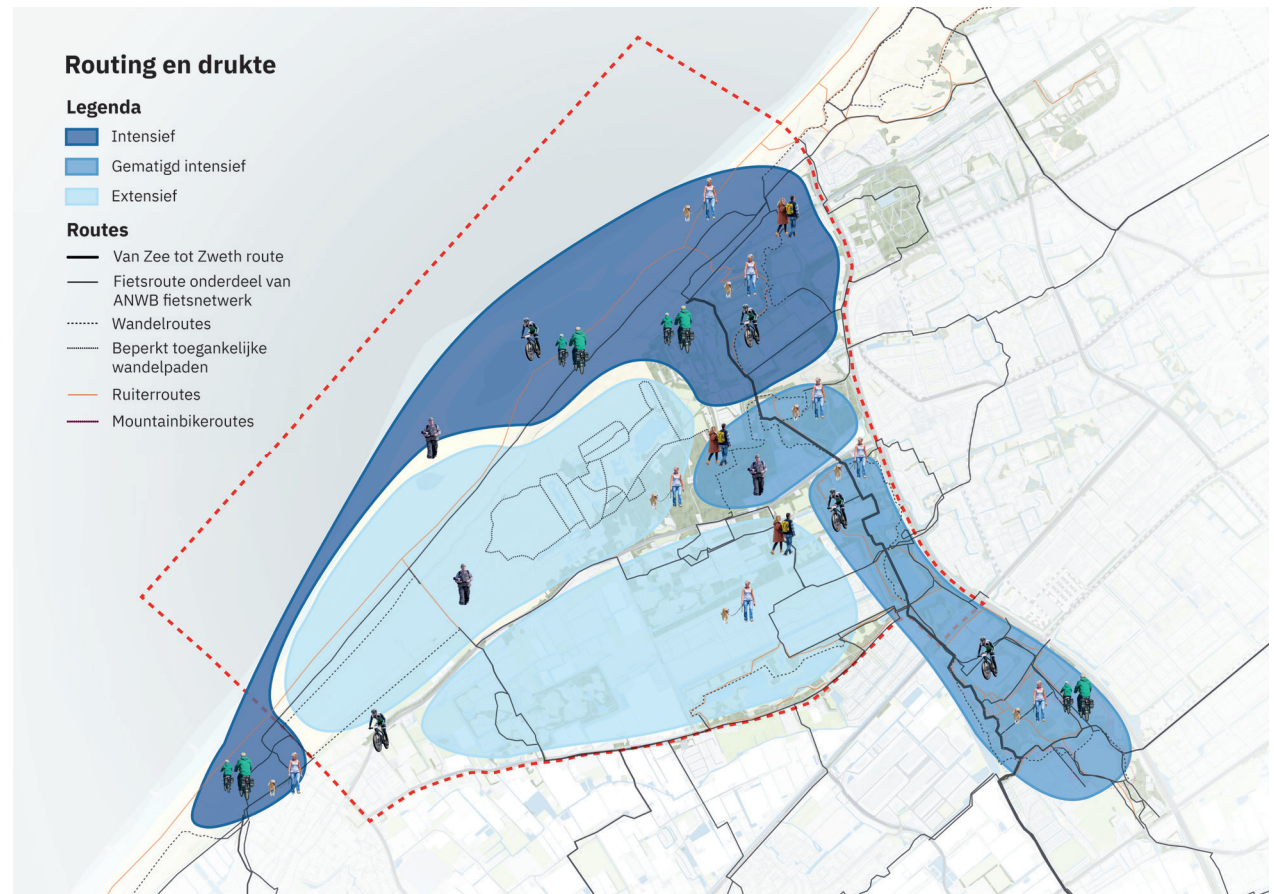
B.4 De juiste balans

Er is een goede balans nodig tussen de toenemende (recreatieve) druk en het kwetsbare natuur- en waterwingebied.

De kust heeft een bovenmatige aantrekkingskracht op recreanten. Beide gemeenten hebben de wens om het recreatieve aanbod (dag- en verblijfstoe-risme) rondom de badplaatsen Ter Heijde en Kijkduin uit te breiden. Daarnaast zal het groeiende inwoneraantal in en rondom het plangebied tot extra druk leiden. Dit maakt het sturen van de bezoekersstromen noodzakelijk. Dat kan middels inrichting (voorzieningen en routenetwerk), maar daarnaast is een effectieve marketingcommunicatie en monitoring nodig.

Met het samensmeden van Solleveld-Ockenburg-Madestein tot een ruimtelijke en landschappelijke eenheid, is het mogelijk om een recreatieve zonering te realiseren. In de zonering wordt ruimte gemaakt voor een duurzame combinatie van ontwikkelende (kwetsbare) natuurwaarden - de extensieve zones - en top recreatieve belevingen - de intensieve zones.

Door onderscheid te maken tussen verschillende groepen gebruikers kan er beter worden ingespeeld op de recreatiebehoefte en de positionering van voorzieningen.

We onderscheiden vijf doelgroepen:

1. Naturliefhebbers – Deze gebruikers hebben een grote interesse voor de bijzondere natuurkwaliteiten in het gebied. Het zijn veelal rustzoekers.
2. Cultuurzoekers – De cultuurzoekers willen graag ontdekken. Ze zijn geïnteresseerd in de verhalen en bijzondere plekken in het gebied.
3. Buitensporters – Deze groep is op zoek naar uitdaging. Ze hebben behoefte aan goede routes en een afwisselende omgeving.
4. Badgasten – Onder badgasten vatten we de groep die er even tussenuit is. Ze verblijven langere tijd in het gebied en maken gebruik van diverse routes en voorzieningen. Ook grotere evenementen zijn aan deze groep besteed.
5. Parkbezoekers – Deze laatste groep is vooral op zoek naar gezelligheid in een prettige omgeving. Naast daggasten vatten we hieronder ook de bewoners van het gebied die een ommetje maken of een speeltuin bezoeken.

Naturliefhebbers

Cultuurzoekers

Buitensporters

Badgasten

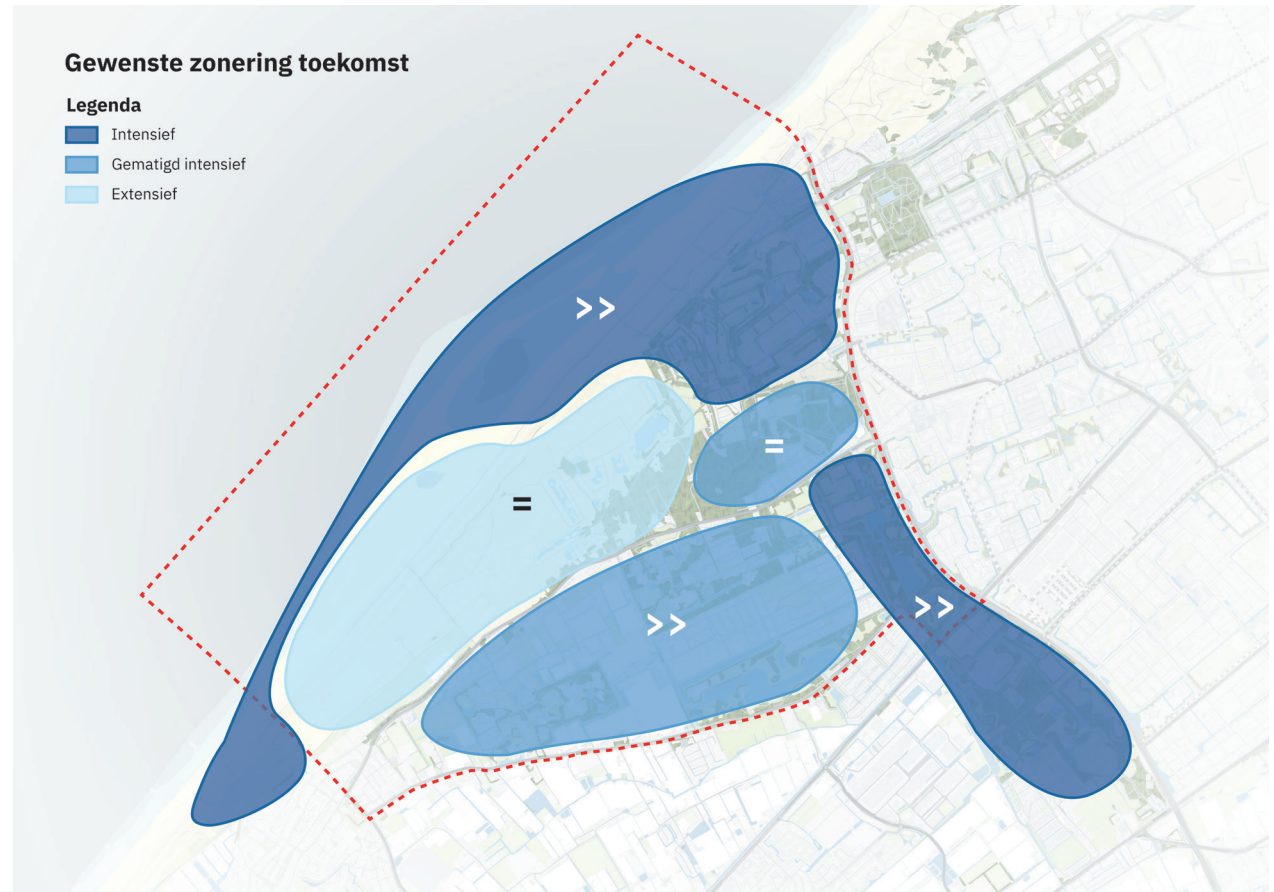

Parkbezoekers

In de extensieve zones ligt de nadruk op natuur-
liefhebbers en cultuurzoekers. Het aantal routes
en voorzieningen beperkt. Dat kan betekenen dat
bepaalde voorzieningen wellicht moeten worden
verplaatst of paden moeten worden opgeheven.
Doorgaande routestructuren zijn er niet of liggen
aan de randen.

In de intensieve delen wordt juist ingezet op een
goed routenetwerk en een divers aanbod aan
voorzieningen. Want waar voorzieningen zijn,
zoals wandelroutes, parkeerplaatsen of camping,
komen mensen. Wel moet voorkomen worden dat
de verschillende gebruikers elkaar dwars zitten,
denk aan racefietsers en recreatief fietsverkeer.
De intensieve zones bieden een kennismaking
met de bijzondere natuur en het landschap van de
Hollandse Duinen.

De verschillende zones worden zoveel mogelijk
fysiek van elkaar gescheiden, gebruikmakend van
landschappelijke karakteristieken.

DEEL C - BO

UWSTENEN

DEEL C - BOUWSTENEN

Deel C – het wat – zal de komende maanden worden ingevuld. Het omvat een ontwerpend onderzoek voor drie gebieden, die van groot belang zijn voor het slagen van de visie:

1. De Haagweg/Monsterseweg - onderdeel van het raamwerk - en de binnenduinrand met de watertoren van Dunea en het landgoed Ockenburgh, een waardevolle natuurkern en tegelijkertijd van belang voor de toegankelijkheid van het gebied;
2. De Parkway van Zee tot Zweth tussen Uithof en Kijkduin - onderdeel van het raamwerk - met daaraan verschillende entrees tot het park en de ecologische verbindingzone van Zee tot Zweth (NNN);
3. De te ontwikkelen woningbouwgebieden van zowel Westland als Den Haag, waar kansen liggen om bij te dragen aan een hoogwaardige, groene en gezonde leefomgeving door een gezamenlijke en integrale aanpak.

Uit deze verkenning volgt een lijst van realistische en haalbare deelprojecten, inclusief kostenraming.

In dit deel staat de **WAT** vraag centraal; wat is daar voor nodig?

Te verkennen deelgebieden

1. Haagweg/Monsterseweg

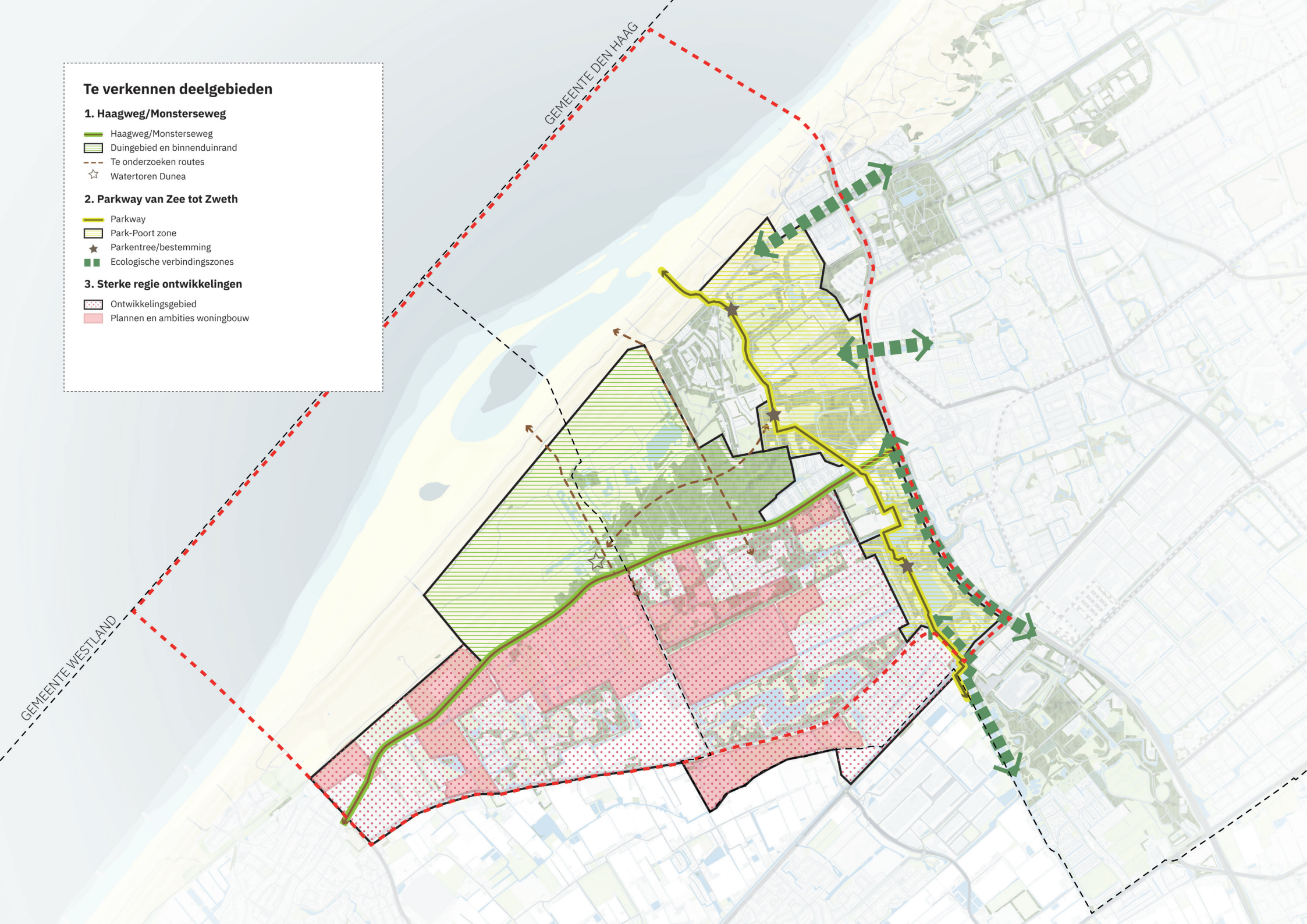
- Haagweg/Monsterseweg
- Duingebied en binnenduinrand
- Te onderzoeken routes
- Watertoren Dunea

2. Parkway van Zee tot Zweth

- Parkway
- Park-Poort zone
- Parkentree/bestemming
- Ecologische verbindingzones

3. Sterke regio ontwikkelingen

- Ontwikkelingsgebied
- Plannen en ambities woningbouw

GEMEENTE DEN HAAG

GEMEENTE WESTLAND

C.1 Haagweg/Monsterseweg

De huidige Haagweg/Monsterseweg is een belangrijke verbinding tussen het Westland en Den Haag. Tegelijkertijd vormt het een grote barrière tussen Solleveld, Ockenburgh en Madestein. In deze verkenning wordt onderzocht hoe de barrièrewerking verminderd kan worden en hoe het binnenduinrandgebied waarin deze weg ligt, met bos- of laanstructuren versterkt kan worden. Wellicht dat er met de ontwikkeling van hoogwaardig OV tussen Westland en Den Haag

bijgedragen kan worden aan de verplaatsing van de stikstoflast richting het binnenland, zodat er meer ruimte ontstaat voor natuur en recreatie.

Van noord naar zuid vormt de weg een belangrijke verbinding in het fietsnetwerk, zowel utilitair als snelfietspad als recreatief. Een nieuwe inrichting van de weg, waarbij meer ruimte wordt gecreëerd voor fietsers en wandelaars, kan bijdragen aan veiligere oversteken en een betere inpassing in het landschap.

Van oost naar west kan de samenhang tussen de bosrijke delen van de binnenduinrand worden versterkt. Een significante toename van binnenduinrandbos, wat zowel de natuur als recreatie ten goede komt, biedt ook stikstofruimte voor toekomstige ontwikkelingen. Daarnaast speelt hier de toegankelijkheid van het gebied een grote rol. Onderdeel van de verkenning is de haalbaarheid van een nieuw fietspad vanaf de Haagweg/Monsterseweg richting kust.

Eerste impressie van een Haagweg/Monsterseweg met meer ruimte voor langzaam verkeer, nabij de watertoren (links) en ter hoogte van het duingebied (rechts)

C.2 Parkway Van Zee tot Zweth

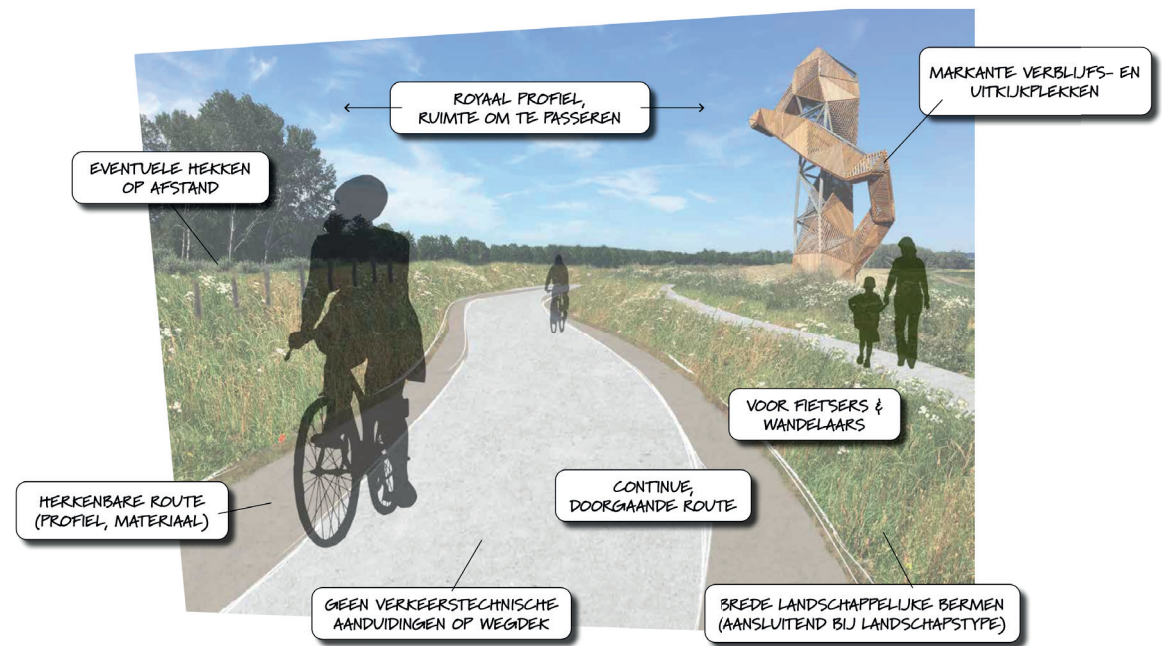
Landgoed Ockenburgh is een van de duinpoorten in het Nationaal Park Hollandse Duinen. Dit betekent een upgrade van de bestaande recreatieve bestemming naar een bezoekerscentrum met informatie over het gebied, horeca en startpunt van diverse routes. Duinpoorten zijn kleinschalig en gericht op bezoekers van dichtbij. Even buiten het plangebied ligt de Uithof die in de visie van Nationaal Park Hollandse Duinen is aangewezen als Landschapspoort. Hier is de setting grootschaliger van opzet en gericht op de bezoeker van buiten.

Door het aangrenzende Natura 2000 gebied is echter grote zorgvuldigheid geboden en lijken de mogelijkheden voor een poort bij Landgoed Ockenburgh vrij beperkt. In deze verkenning onderzoeken we de mogelijkheden om het gehele gebied tussen Uithof en Kijkduin te ontwikkelen als Park-Poort van het NPHD, met meerdere aantrekkelijke bestemmingen en met een volwaardige ecologische verbinding van Zee tot Zweth (NNN).

Naast Ockenburgh kunnen ook Park Madestein, rondom de kleine plas, en de Puinduinen zich ontwikkelen als parkentrees. Zo wordt een groter gebied gecreëerd waarin zowel bezoekers als inwoners uit de wijken opgevangen kunnen worden. Een intensieve zone die als buffer kan dienen, zodat de aangrenzende kwetsbaardere gebieden (extensieve zone) ontlast kunnen worden.

Door dit gebied op de juiste manier in te richten kun je hierop sturen. Waar mag het drukker zijn? Zijn er voldoende wegen en paden? En welke voorzieningen passen hier, zodat er niet teveel mensen van ver aangetrokken worden. De verschillende parkentrees kunnen zich richten op een of meer specifieke doelgroepen. Zo zullen de Cultuurzoeker en Natuurliefhebber zich naar alle waarschijnlijkheid meer thuisvoelen in Ockenburgh en de Buitensporter en Parkbezoeker juist in Madestein.

De verschillende bestemmingen binnen de Park-Poort worden verbonden door de Parkway van Zee tot Zweth, een brede fiets- en wandelpromenade die het karakteristieke landschapsprofiel van de Hollandse Duinen doorsnijdt. Het betekent een kwaliteitsimpuls voor de gehele zone ten zuiden van de Lozerlaan.

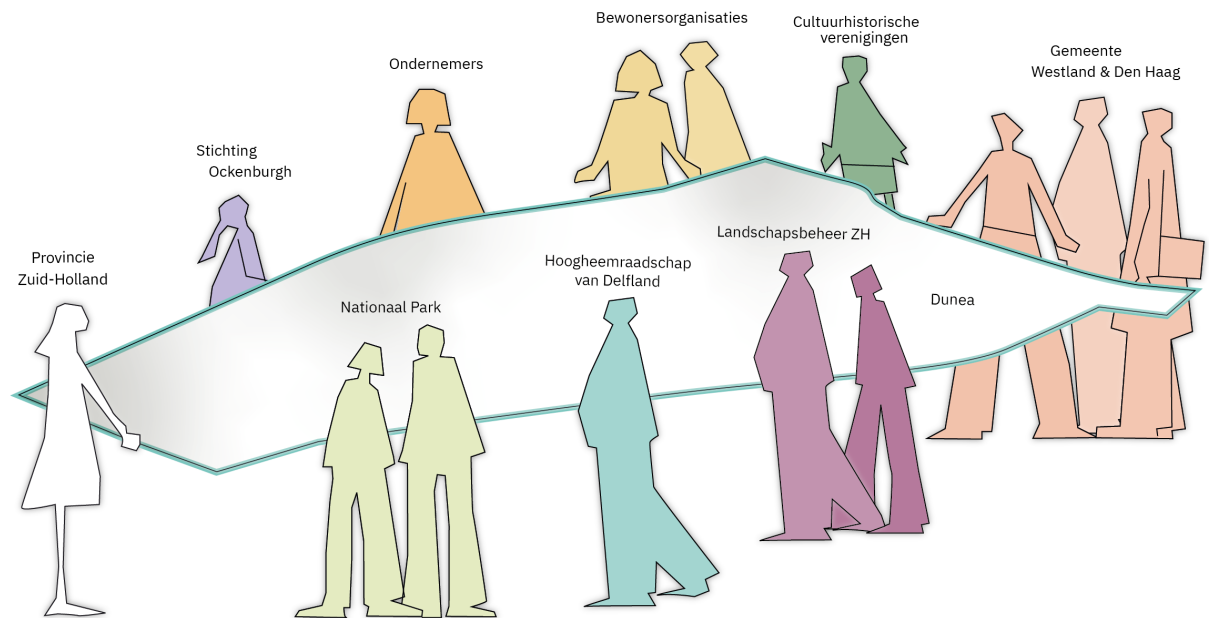
Parkway - Landschapstrategie Nationaal Park Hollandse Duinen

C.3 Sterke regie ontwikkelingen

Een netwerkpark zoals Park Solleveld maak je vooral samen. Het betekent dat de gebiedspartners investeren in een duurzame relatie om de gestelde ambities te behalen. Dit vraagt tijd en aandacht. Naast de gemeentelijke overheden zouden ook het Hoogheemraadschap en Provincie Zuid-Holland moeten participeren in dit proces, net als natuurorganisaties, ondernemers en belangenverenigingen. Het Nationale Park Hollandse Duinen heeft daarin een begeleidende en faciliterende rol. Een inspirerende samenwerking voor een mooier en sterker Groot Solleveld.

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moet er integraal opdrachtgeverschap zijn vanuit overheden, met daarin serieuze aandacht voor zowel natuur, recreatie, wateropvang, klimaatadaptatie en mobiliteit. Hiermee kunnen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen de kwetsbare kern van Solleveld en Ockenburgh ontlasten en nettowinst toevoegen op het gebied van natuur, water en recreatie.

We verkennen op welke manier regie kan worden gevoerd. Dat kan bijvoorbeeld door het aanstellen van een gebiedsregisseur, omgevingsmanager of kleinschalige parkorganisatie die kan aanhaken bij de verschillende ontwikkelingen in het gebied en die ervoor kan zorgen dat er op integrale wijze gehandeld wordt. Voor nu en op de lange termijn, zal er moeten worden nagedacht over het gebied.

BRONNEN

- Landschapsbiografie Nationaal Park Hollandse Duinen, 2018
- Kwaliteit van de kust, CRa, 2018
- Haagse Iconen: Kansen voor de groenblauwe structuur van de stad, 2018
- Van Zee tot Zweth: Fase 2A, Paul Zuidgeest, 2018
- Haagse Nota Mobiliteit, 2011
- PAS gebiedsanalyse Solleveld & Kapittelduinen, Natuurnetwerk en ecologische zones
- Kansen voor meer dynamiek en natuurlijkheid in Nationaal Park Hollandse Duinen, 2020
- Businesscase Watertoren Monster, 2021
- Landschapspark Madestein Schetsontwerp, 2017
- Ontwikkelingen Grensgebied Den Haag - Westland, 2018
- Masterplan Kijkduin 2020, 2009
- Van Zee tot Zweth Planvisie Lola, 2014
- Programma van Eisen SHBO, Stichting tot behoud van de historische buitenplaats Ockenburgh, 2021
- Het Poorthuis, Stichting tot behoud van de historische buitenplaats Ockenburgh
- Ruïne Madestein, 2008
- Gebiedsbeschrijving: tussen glas en stad, 2012
- Nota Ecologische Verbindingszones, 2009
- Instandhouding kalkarme Grijze duinen in duingebied Solleveld, A.T. Kuiters, 2019
- Bodemonderzoek Solleveld en Staelduinse bos, S.p.J. van Delft, 2019
- Plannencarrousel Zuidkust, 2021
- Ambitiedocument Omgevingsvisie Den Haag 2050, 2021
- Haagse Beek Bron, 2022
- Nota Stadsnatuur, 2020
- Sociaal-maatschappelijk Visieplan: Erfgoedpark Loosduinen, 2020
- Verstedelijkingsstrategie Zuid-Holland 2021-2040, 2021
- Ontwerpend onderzoek Lozerlaan, Buro Sant en Co, 2021
- Gebiedsagenda Uithof-Lozerlaan, 2020
- Watervisie, Hoogheemraadschap van Delfland, 2019
- Visie recreatiegebied Madestein, 2014
- Recreatiegebied Madestein, 2016
- Landschapspark Madestein voorontwerp, 2020
- Recreatiemotieven en belevingsssferen in een recreatief landschap, C.M. Goossen en T.A. de Boer, 2008
- Levenstijlen en Natuurbeleving, I. Gelsing, 2017
- Mobiliteitsvisie Westland, 2040
- Advies Commissie Openbare Ruimte, april 2021
- Landschapstrategie: Presentatie bestuurlijke bijeenkomst, juli 2020
- Gebiedsuitwerking Greenport 3.0, 2021
- Visie Solleveld/Ockenburgh, Nationaal Park Hollandse Duinen, 2020
- Gebiedsprofiel Delftlandse kust, Veenenbos en Bosch, 2013
- Gebiedsprogramma Solleveld en omgeving 2020-2050, 2021
- Uitvoeringsprogramma Nationaal Park Hollandse Duinen 2021-2025, 2020
- Landschapstrategie Nationaal Park Hollandse Duinen, Abe Veenstra, 2020
- Beeldkwaliteitsplan Kijkduin Binnen, 2016
- A.D.S. Velden - Monsterseweg: Nota van uitgangspunten, 2018
- Strategie mobiliteitstransitie Den Haag 2022-2040, 2022
- Structuurvisie Westlandse Zoom, 2002
- Groen: Vakblad voor ruimte in stad en landschap, november 2018
- Integrale visie: Landschappelijke inpassing, BGSV, 2021
- Van Zee tot Zweth: Uitvoeringsprogramma, 2015
- Van Zee tot Zweth fase 2: Bijdrage aan Nationaal Park Hollandse Duinen, 2018
- Erfgoedlijn, 2021
- Habitat gebieden Solleveld en Ockenburgh, 2022
- Eigendomskaart groengebieden omgeving Ockenburgh, 2016
- Projectenkaart: Landschappelijke visie inpassing EEMO-Wegen, 2021
- Expertsessie Cultuurhistorie, 13 januari 2022
- Expertsessie Klimaat, 13 januari 2022
- Expertsessie Ecologie, 18 januari 2022
- Expertsessie Recreatie en mobiliteit, 18 januari 2022
- Toerisme, werk(t) voor de stad, Strategie Toerisme 2020-2025
- Beleidsvisie 'Beleef Westland', Nota Toerisme en Recreatie, 2012

A photograph of a paved path in a park. The path is made of dark paving stones and is lined with trees and bushes. In the background, there is a chain-link fence and a green field. The sky is blue with some clouds. The overall scene is a peaceful outdoor setting.

COLOFON

De rapportage 'Visie Groot Solleveld: Uitwerking westelijk deel Van Zee tot Zweth, omgeving Solleveld, Ockenburgh en Madestein' is in opdracht van Gemeente Den Haag en Dunea opgesteld door Feddes/Olthof Landschapsarchitecten in samenwerking met Ben Kuipers, Bureau BUITEN, Altenburg & Wymenga en Arjen van Reden.

Projectnummer 475

Feddes/Olthof Landschapsarchitecten

Doelenstraat 32

3512 XJ Utrecht

info@feddes-olthof.nl

www.feddes-olthof.nl

